

4
LIMBA MOLDOVENEASCĂ ȘI CITIREA

Larisa Fetescu, Snijana Martînciuc,
Tatiana Moscu

2021

Larisa Fetescu, Snijana Martînciuc,
Tatiana Moscu

LIMBA MOLDOVENEASCĂ ȘI CITIREA

Partea întâi

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика: Михайло Вербицького

Слова: Павло Чубинського

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Larisa Fetescu, Snejana Martînciuc, Tatiana Moscu

LIMBA MOLDOVENEASCĂ ȘI CITIREA

Manual pentru clasa a 4-a cu limba moldovenească
de predare
a instituțiilor de învățământ mediu general
(în două părți)
Partea întâi

Recomandat de Ministerul Învățământului și Științei din Ucraina

Львів
Видавництво «Світ»
2021

УДК 821.135.2(075.2)
Ф 45

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 16.01.2021 № 53)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

SEMNE CONVENȚIONALE

– activitate în perechi

– activitate în grup

– necesar!

– exerciții de complexitate crescută

– atelier de creație

– tema pentru acasă

Фетеску Л.

Ф 45 Молдовська мова та читання : підруч. для 4 кл. з навч. молд. мов. закл. заг. серед. осв. (у 2-х ч.) : ч. 1 / Л. І. Фетеску, С. П. Мартинчук, Т. Д. Моску. — Львів : Світ, 2021. — 136 с.
ISBN 978-966-914-314-3
ISBN 978-966-914-315-0 (Ч. 1)

УДК 821.135.2(075.2)

© Фетеску Л.І., Мартинчук С.П.,
Моску Т.Д., 2021

ISBN 978-966-914-314-3
ISBN 978-966-914-315-0 (Ч. 1)

© Крецу Н.С., худ. оформлення, 2021
© Видавництво «Світ», 2021

CUPRINS

BLOCUL 1 REPETAREA MATERIEI STUDIATE. CUVÎNTUL

Lecția 1 Comunicarea orală și scrisă	7
Lecția 2 Alfabetul. Cuvîntul. Rolul cuvintelor.....	9
Lecția 3 Cuvinte cu sens propriu și sens figurat	11
Lecția 4 Sinonime, antonime, omonime.....	13
Lecția 5 Frazeologisme.....	15
Lecția 6 Ce cunosc?	17

BLOCUL 2 PROPOZIȚIA

Lecția 7 Îmbinarea de cuvinte.....	19
Lecția 8 Propoziția. Legătura cuvintelor în propoziție	21
Lecția 9 Propoziția simplă.....	23
Lecția 10 Propoziția dezvoltată.....	25
Lecția 11 Propoziția compusă. Fraza.....	28
Lecția 12 Vorbirea directă	30
Lecția 13 Părțile principale de propoziție	33
Lecția 14 Subiectul. Subiectul simplu și subiecte omogene	35
Lecția 15-16 Predicatul. Predicatul verbal	37
Lecția 17 Predicatul nominal.....	41
Lecția 18 Ce cunosc?	42
Lecția 19 Părțile secundare de propoziție. Atributul	44
Lecția 20 Complementul	47
Lecția 21 Complementul direct	48
Lecția 22 Complementul indirect	50
Lecția 23-24 Complementul circumstanțial.....	51
Lecția 25 Ce cunosc?	54

DEZVOLTAREA VORBIRII

Lecția 1 Povestire după întrebările date	56
Lecția 2 Eticheta comunicării	57
Lecția 3 Expunere orală după planul dat	60
Lecția 4 Expunere orală după observațiile făcute	62
Lecția 5 Compunere cu începutul dat	63
Lecția 6 Compunere după ilustrațiile date	65

BLOCUL 3

PĂRȚILE DE VORBIRE

Lecția 26 Noțiuni generale despre părți de vorbire	67
Lecția 27 Substantivul	69
Lecția 28 Substantivele proprii și comune	71
Lecția 29 Genul substantivului	74
Lecția 30 Numărul substantivului	76
Lecția 31 Substantive simple și compuse. Ortografia lor	79
Lecția 32 Cazurile substantivului	80
Lecția 33 Funcția substantivului în propoziție	82
Lecția 34 Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul	84
Lecția 35 Funcția adjectivului în propoziție	87
Lecția 36 Ce cunosc?	89
Lecția 37 Verbul. Numărul și persoana	90
Lecția 38 Timpurile verbului	92
Lecția 39 Conjugarea verbului la timpul trecut	95
Lecția 40 Conjugarea verbului la timpul prezent	97
Lecția 41 Conjugarea verbului la timpul viitor	99
Lecția 42 Funcția verbului în propoziție	101
Lecția 43 Pronumele. Pronumele personal	104
Lecția 44 Pronumele interogative. Pronumele demostrative	107
Lecția 45 Ce cunosc?	108
Lecția 46 Numeralul. Numeralesle cardinale și ordinale ..	110

Lecția 47 Numeralesle simple și compuse. Ortografia numeralelor	112
Lecția 48 Adverbul. Adverbele simple și compuse	115
Lecția 49 Adverbele de mod, de timp, de loc.....	117
Lecția 50 Ortografia adverbelor compuse.....	120
Lecția 51 Ce cunosc?	122
Lecția 52 Evaluare finală	123

DEZVOLTAREA VORBIRII

Lecția 7 Compunere cu început și sfârșit dat.....	125
Lecția 8 Compunere după un șir de imagini	126
Lecția 9 Scrierea din memorie	127
Lecția 10 Expunere selectivă	128
Lecția 11 Text – descriere. Descrierea unui anotimp	130
Lecția 12 Transformarea orală a textului dialogat în text narativ.....	131
Lecția 13 Compunere după un plan de idei.....	133
Lecția 14 Compunere cu titlul dat după imagini.....	134

Dragi elevi!

În noul an școlar călătoria prin lumea miraculoasă a cunoștințelor continuă.

Manualul e gata să vă însoțească în drumul nou pe parcursul anului școlar, e pregătit să vă dăruiască cunoștințe, curiozitate, perspectivă, patriotism etc.

El va deveni prietenul vostru nedespățit, ajutându-vă să avansați pe tărîmul limbii moldovenești, descoperindu-i frumusețea.

Veți avea posibilitate să vă antrenați în diverse jocuri lingvistice, să visați și să zburăți pe aripile imaginației, să ajungeți într-o lume proprie în care totul este posibil, visul se poate îndeplini dacă doriți aceasta cu adevărat, dacă munciți pentru el și dacă nu renunțați niciodată.

Cu siguranță, vă va ajuta să însușiți pas cu pas tehnicile de redactare a unei compuneri, eseu. Nimic nu vă poate împiedica să fiți în rolul de redactori, poeți și poetese, actori și actrițe.

Stăruiiți-vă să aflați mai multe informații despre personajele operelor literare. Suntem convinse că aveți ce învăța de la ele. Lucrînd în perechi, în grup, realizînd diferite proiecte, sperăm să deveniți prietenoși, bogați sufletește.

Vă dorim să lucați cu satisfacție și să descoperiți desigur cheia succesului.

Drum bun, prietene!

BLOCUL 1

REPETAREA MATERIEI STUDIASTE. CUVÎNTUL

LECȚIA 1

COMUNICAREA ORALĂ ȘI SCRISĂ

1. Privește imaginile. Ce informație îți prezintă fiecare dintre ele?

2. • Prin ce diferă aceste comunicări?

- Identifică dialogul, monologul, descrierea.
- Selectează și continuă în scris una din aceste comunicări.

3. Completați cu cuvintele potrivite alese din paranteze:

Oamenii comunică între ei, își transmit ... , ..., ..., adică
Mesajele se pot transmite ... sau în Comunicarea orală
se face prin Comunicarea scrisă se face prin
(*vești, informații, urări, mesaje, oral, scris, vorbire, scriere*)

4. Continuă gândurile, trasînd corespondențe:

Monologul este comunicarea	în care sunt prezentate însușirile unui obiect.
Dialogul este comunicarea	în care oratorul prezintă un discurs individual, neîntrerupt.
Descrierea este comunicarea	în care comunică cel puțin două persoane.

5. Citește și memorizează poezia «Întîi și-ntîi» de Vasile Romanciuc.

Întîi și-ntîi – cuvîntul despre țară,
De-ar fi să-l spui a orișicîta oară;
Întîi și-ntîi cuvîntul despre casă,
Chiar și-n străini, străin el nu te lasă.
Întîi și-ntîi – cuvînt despre părinte,
Semănător de lucruri sfinte...

- Memorizează și scrie poezia prin autodictare.

6. **JOC** Microfonul magic

Realizează un dialog cu colegul de bancă, pornind de la această poezie. Utilizează formulele de început.

Cum crezi ...?

De ce ți se pare ...?

Ce părere ai despre ...?

7. Încearcă să alcătuești o poveste despre comunicare.

8. Scrie un text-monolog «Ocupația mea preferată».

LECȚIA 2

ALFABETUL. CUVÎNTUL. ROLUL CUVINTELOR

1. Scrie cuvîntul așezînd corect silabele:

ble, pro, me- ...
tre, ce, pe, re - ...
re, A, an, li, u - ...

2. Scrie cîte un cuvînt format din:

- a) o silabă ...
- b) două silabe ...
- c) trei silabe ...

Cuvîntul este un grup de sunete (redate în scris prin litere) căruia îi corespunde un înțeles.

Schimbînd locul unor litere sau eliminînd o literă dintr-un cuvînt, se poate schimba sensul acestuia.

3. Schimbă o vocală sau o consoană pentru a obține alte cuvinte. Explică înțelesul cuvintelor obținute.

Exemplu: paturi – pături

rame —

rar —

cană —

rai —

car —

rade —

4. Amintiți-vă, ce pot cuvintele denumi? Dați exemple.

- *lucruri*: caiet, ...
- *ființe*: soră, ...
- *fenomene ale naturii*: ploaie, ...

- *acțiuni*: citește, ...
- *însușiri ale unor obiecte*: galben, ...
- *numere*: cinci, ...
- *înlocuitor de nume*: el, ...
- *senzație, stare sufletească*: au!, oh!

5. Selectați și scrieți în tabel cuvintele:

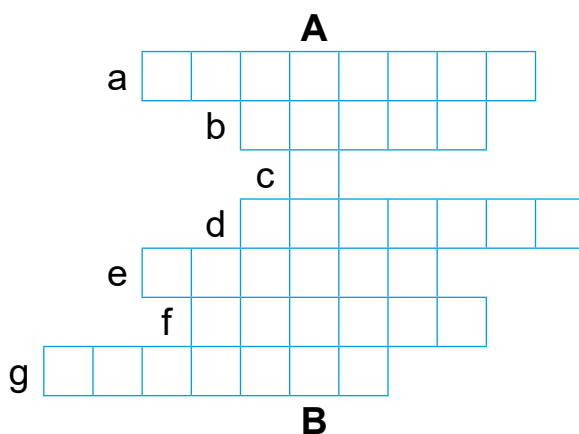
tigru, prosop, citim, ceață, verde, carte, patru, curat, douăzeci, aleargă, băiat, ploaie, ninsoare.

Ființe	Obiecte	Acțiuni	Numere	Însușiri

6. Rezolvînd careul ve-i desluși o parte de propoziție:

- Literele **m, n, p** sunt ...
- La sfîrșitul unei propoziții punem ...
- Cuvîntul **brad** începe cu litera ...
- Într-o enumerare se pune ...
- Cuvîntul este alcătuit din ...
- Literele **a,u,o** sînt...
- O propoziție e alcătuită din ...

7. Alcătuieste trei propoziții formate din trei cuvinte care să înceapă cu trei litere succesive din alfabet. Traduceți propozițiile în limba ucraineană.

Exemplu: Bujorel cumpără dulciuri.

8. Expune-ți părerea, ce se va întâmpla dacă n-ar exista cuvântul?

9. Selectați după desen cât mai multe cuvinte ce denumesc ființe, lucruri, acțiuni, însușiri, numere.

LECȚIA 3

CUVINTE CU SENS PROPRIU ȘI FIGURAT

1. Completează propozițiile cu unele dintre cuvintele indicate între paranteze:

- a) Am primit ... de observații de la părinții mei.
- b) ... în suflet dorința de a se face profesor.
- c) Am un ... de exerciții pentru mâine.

(o ploaie, i-a încolțit, munte)

- Ce poți spune despre cuvintele adăugate?
- Determină sensul cuvintelor date.

Sensul propriu este înțelesul obișnuit al unui cuvânt.
Sensul figurat este sensul neobișnuit al cuvântului, pentru a forma o imagine artistică.

2. Citiți propozițiile de mai jos și scrieți în pătrățele litera **P**, dacă cuvintele scrise cursiv au sens propriu și litera **F** dacă au sens figurat.

- a) Marian și-a fracturat *piciorul*.
- b) «Pe-un *picior* de plai / Pe-o gură de rai»
- c) El este *oglinđa* părinților săi.
- d) Deseori, fata se uita în *oglinďă*.
- e) I-am citit o *povește* surorii mele.
- f) În fiecare zi, adaug cîte o filă la *poveștea* vieții mele.

3. Citește poezia lui Vasile Alecsandri *Tăcere*. Gîndește-te, de ce poartă așa denumire.

Tăcere

Vîntul tace,
Frunza deasă
Stă în aer neclintită...
Sub o pînză de lumină
Lunca pare adormită.

- Scrie îmbinările de cuvinte în care sînt folosite cuvinte cu sens figurat și alcătuiește o propoziție cu prima îmbinare.

4. Scrieți cîte două propoziții pentru fiecare imagine, în care cuvîntul reprezentat să aibă sens propriu și sens figurat.

5. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele *poală, ocean, casă* să fie folosite cu sens propriu și cu sens figurat.

6. Descoperiți sensul cuvintelor în context și scrieți-le în dreptunghiul alăturat, după modelul dat:

a. Hainele <u>vechi</u> trebuie aruncate.	uzate
b. În <u>frigid</u> sunt foarte multe alimente <u>vechi</u> .	
c. Vorbele <u>vechi</u> sunt foarte importante pentru noi.	
d. Săptămîna trecută m-am întîlnit cu un <u>vechi</u> prieten.	
e. În bisericuța din deal, sunt multe icoane <u>vechi</u> .	

7. Alcătuițește propoziții în care cuvintele evidențiate să apară cu sens figurat?

Maria are un colier scump.
Ne plimbăm într-o pădure de fagi.
Bunicul meu s-a născuț în Odesa.
Strămoșii noștri se apărau folosind arcuri cu săgeți.

LECȚIA 4

SINONIME, ANTONIME, OMONIME

1. Ghicește ghicitoarea dată. Înlocuiește cuvintele evidențiate cu cuvinte cu sens opus. Ce-ți spun aceste cuvinte?

Anotimpul frunzelor verzi
Lăzilor cu roade descărcate.
Anotimpul-n care ziua crește.
Și în care vremea se-încălzește.
• Alcătuițește o comunicare orală pe tema "Rolul toamnei".

Amintește-ți ce știi despre antonime, sinonime, omonime. Dă exemple.

Comunicăm scurt

- Eu cred că cuvintele *pădure* și *parc* sunt sinonime.
 - Eu am altă părere. Atunci de ce ...
- Continuați conversația.

2. Scrie textul dat sub dictare schimbând cuvintele evidențiate cu cuvinte-antonime:

Cerul s-a înseninat. Vîntul dezdoaie crengile copacilor. În zarea apropiată se aud glasurile cocorilor. Primele cîrduri se îndreaptă spre țările calde.

3. Alcătuieste enunțuri pentru a ilustra omonimia cuvintelor de mai jos:

Bob, poartă, cheie.

4. Indicați sinonime potrivite pentru următoarele cuvinte/unități frazeologice:

a da năvală =

numai piele și os =

a da ortul popii =

ciudat =

5. Traduce proverbele din limba ucraineană în limba moldovenească. Înlocuiește cuvintele evidențiate cu sinonime potrivite:

Мова – **душа** народу. Немає **солодшої** за рідну мову. **Гостре** словечко коле сердечко. **Легідне** слово-ключ до серця.

6. Organizați în serii de antonime cuvintele:

bucurie, curajos, cinstit, desfrunzit, a iubi, fricos, încredere, înfrunzit, tristețe, neîncredere, leneș, harnic, necinstit, a urî.

7. Formează și scrie antonime de la cuvintele date.
Alcătuiește propoziții cu două cuvinte.

Corect, stabil, minunat, util, sincer.

LECȚIA 5

FRAZEOLOGISMELE

1. Unește prin săgeți expresiile din prima coloană cu sinonimele din cea de-a doua coloană:

a da de veste	a incendia
a da foc	a-și aminti
a-și aduce aminte	a vesti

2. Cum puteți spune altfel? Explicați sensul expresiilor date:

A trage un pui de somn –
A spăla putina –
S-a trezit cu noaptea-n cap –
A căzut pe gânduri –

Frazeologismele mai sunt numite expresii populare.

3. Alcătuiți propoziții cu următoarele frazeologisme:

A se face mort în păpușoi, lacrimi de crocodil, a intra în voie, a se simți cu musca pe căciulă, a trage cu urechea.

4. Citiți fragmentul de mai jos. Găsiți expresii frazeologice și scrieți-le. Încercați să continuați gândul folosind expresii frazeologice.

Ionel se trezi în urma unei zguduituri puternice, care îi tăiașe-ră răsuflarea. Sări din pat, de parcă îl fripse para la picioare și deschise ușa în grabă. Razele soarelui dădeau busna în odaie.

De odată zări o făptură mică și subțirică...

5. Prin ce desene ai putea ilustra frazeologismele date? Explică aceste desene.

A o lua la sănătoasa, a holba ochii, a-i călca ursul pe ureche, a căra apă cu ciurul.

6. «La timp a vorbi și a tăcea e arta cea mai grea».

Mini-proiect

- Formulați două întrebări pe baza acestui proverb. Răspundeți la ele.
- Schimbați locul cuvintelor în proverbul dat, astfel încât să păstrați sensul acestuia.
- Alcătuți familia de cuvinte pentru trei dintre cuvintele proverbului.
- Identificați sensurile apropiate și sensurile opuse pentru trei cuvinte incluse în acest proverb.
- Realizați o imagine pe baza proverbului.

7. Repartizează frazeologismele de mai jos în două grupuri (ce redau trăsături pozitive și negative):

A se da la brazdă, a-și lua angajamentul, a-și mânca încrederea, a fi numai ochi și urechi, a fi cu ochii în patru, a da cînștea pe rușine.

LECȚIA 6

CE CUNOSC?

1. Citește atent textul. Îndeplinește însărcinările de mai jos.

Un fermier, care avea o familie mereu **nemuțumită** și pusă pe ceartă, își chemă într-o zi feciorii și le spuse să aștearnă un mănunchi de bețe înaintea lui.

Bărbatul, după ce **așeză** bețele unele lîngă altele, le sîrînse bine și ceru băieților ca fiecare dintre ei, să ridice pe rînd legătura și s-o frîngă. Flăcăii holbară ochii, încercară pe rînd, dar în zadar. Fermierul desfăcu atunci legătura și dădu fiecăruia cîte un băț, cerîndu-le iar feciorilor să încerce să le rupă unul cîte unul:

De data asta, băieții **rupseră** bețele cu mare ușurință.

– Dragii mei, le spuse tatăl, luîndu-și inima în dinți. Atît timp cît rămîneți uniți, nimeni și nimic nu vă va putea **face** vreun rău. Însă, dacă încercările vieții vă vor despărți, veți deveni slabi și ușor de învins.

1.1 Găsește antonime pentru cuvintele evidențiate din text.

1.2. Găsește sinonime pentru următoarele cuvinte:

Băieților, legătură, încercări.

1.3. Selectează și scrie expresiile frazeologice din text.

1.4. Alcătuieste cu cuvîntul **inimă** propoziții cu sens propriu și figurat.

2. Încearcă să rezolvi rebusul și vei găsi răspunsul ce poate fi oral sau scris.

 <p>1 2 3 4</p>	 <p>î=u ă=i</p>	 <p>„</p>
 <p>c=e</p>		

2.1. Rezolvă careul. Găsește sinonimele cuvintelor date. Ce poți spune despre cuvântul descoperit?

A

1							
2							
3							
4							
5							
6							

B

1. alb
2. fricos
3. strîmb
4. zgîrcită
5. supărat
6. dezordonat

BLOCUL 2

PROPOZIȚIA

LECȚIA 7

ÎMBINAREA DE CUVINTE

1. Citește atent. Ce deosebire este între aceste două colonite?

Pădurea	pădure tristă
tristă	iarnă geroasă
picură	picură tristă
în pragul	pragul iernii
iernii	
geroase	

- În îmbinările date pune întrebări unui cuvânt, pentru a răspunde cu altul.
- Alcătuieste câte o propoziție cu aceste îmbinări.
- Ce ai observat?

2. Citiți textul. Formați îmbinări de cuvinte. Scrieți-le în caiet. Adresați întrebări.

Elena și Viorica merg spre casă. Fiecare duce câte un coș cu ciuperci. Coșurile sunt grele. Elena se plînge mereu. Viorica merge și cîntă vesel.

– Cum de poți să cînti? Doar coșul tău e tot atît de greu ca al meu.

– Am pus în el o iarbă de preț.

– Răbdarea, răspunde Viorica.

- Ce vă învață acest text?

- Găsiți un titlu potrivit pentru textul dat.
- Cum înțelegeți cuvântul răbdare?

Grupul de cuvinte compus dintr-un cuvânt principal și altul secundar, care denumește concret un obiect, se numește îmbinare de cuvinte. Îmbinarea de cuvinte poate avea atât sens propriu cât și figurat (pădure verde, pădure de argint).

Exemplu: cîmpie deasă, inimă de aur (întrebarea se pune de la cuvântul principal)

3. Priviți desenul de mai jos. Formați îmbinări de cuvinte pe baza desenului.

- Alcătuiți un dialog pe tema «Discuție cu o carte».

4. Alcătuieste îmbinări folosind cuvintele date mai jos. Găsește cuvântul principal:

cîmpia, lanurile, livezile, grădina, pădurea, viile, înverzită, deasă, aurii, îmbelșugate, mănoase, înflorită

5. Traduce din limba ucraineană în limba moldovenească îmbinările de cuvinte. Analizează.

Творча праця, ранкова зарядка, екскурсія в музей, готуватися до екзамену, герой твору, працювати добре, відпочивати в селі, далеко від берега, засохлий на сонці, співаючи пісню.

6. **JOС** Scrie și citește cuvintele de mai jos de la dreapta spre stînga! Ce observi? Formează îmbinări de cuvinte:

drag	iar	orez
anul	crap	lac
ele	car	rama
pod	tot	cot

7. Alcătuieste și scrie îmbinări de cuvinte de la cuvintele date. Traduce în limba ucraineană.

Piață, medic, cale, cafenea, boală, lecție, director, sat, caiet, inimă.

LECȚIA 8

PROPOZIȚIA. LEGĂTURA CUVINTELOR ÎN PROPOZIȚIE

1. Ordonează cuvintele următoare pentru a obține propoziții. Transcrie-le corect pe caiet. Nu uita semnele de punctuație!

- pleacă, păsările, toamna, călătoare
- au, frunzele, început, copacilor, cadă, să
- rece, bate, în, ploaia, geamul, meu
- este, din, în, ce, mai, ce, frig

Propoziția este o comunicare scrisă sau vorbită ce exprimă un gând terminat. Cuvintele în propoziție sunt legate după înțeles cu ajutorul întrebărilor.

2. Desparte cuvintele. Ce ai obținut?

Toamna este un anotimp bogat.

Cîndprimimvacanță?
Vinolatablămairepede!

- Amintește-ți felurile de propoziții după scopul comunicării.
- Ce arată fiecare propoziție?

Cunoaștem trei tipuri de propoziții după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă și exclamativă. La sfîrșitul fiecărei propoziții se pun semnele (. ? !)

3. Delimitați propozițiile, apoi transcrieți-le corect, scriind semnele de punctuație corespunzătoare.

A început o ploaie mărunță stropi mici și reci cad pe pămînt viețuitoarele se ascund în culcușurile lor

4. Alcătuiți și scrieți cîte o propoziție (. ? !) formată din 3 cuvinte, în care fiecare dintre cuvintele acesteia să înceapă cu litera «m».

5. Pune punct sau semnul întrebării după următoarele propoziții:

Irina a desenat un portret

Unde a plecat bunica

În piață se găsesc multe legume și fructe

Care este culoarea ta preferată

Cînd pleacă trenul

<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

6. Completează propozițiile folosind cuvintele dintre paranteze:

a) ... hibernează.

... pornește.

Este pictor ...?

Sunt zburdalnice ...?

(George, ursul, autobuzul, veverițele)

b) Florile

... lebedele.

Vulpea ...

... băieții.

(plutesc, sunt gingașe, sunt voioși, este vicleană)

7. Selectează cuvinte din șirul dat și formează câte o propoziție enunțiativă, interogativă și exclamativă:

S-a, oprit, creangă, pe, o, păsărică, de, tei, era, plină, de, zgomot, și, pădurea, voie, bună.

8. De alcătuit un dialog dintre calculator și telefon.

9. Scrieți reguli de folosire a telefonului.

LECȚIA 9

PROPOZIȚIA SIMPLĂ

1. Alcătuieste pe baza imaginilor și cuvintelor de mai jos propoziții:

Părinții...
Familia...
Copiii...
Bunicul....

ajută
gospodăresc
pescuiește
se distrează

- Formulează întrebări pentru fiecare cuvânt.
- Cum se numesc aceste cuvinte în propoziție?
- Ce fel de propoziții ai obținut?

Subiectul și predicatul sunt părți principale de propoziție. Propoziția formată doar din subiect și predicat este o propoziție simplă.

Exemplu: Norii apar. Apar norii.

2. Transformă următoarele propoziții simple în propoziții dezvoltate, adăugând părți secundare de propoziție. Scrie propozițiile astfel obținute.

- Soarele dogorește.
 - A răsărit luna.
 - Stelele pier.
- Prin ce se deosebesc aceste propoziții?

3. Scrie acțiuni care se potrivesc. Analizează propozițiile:

Vântul ____ . Cîinele ____ .
Soarele ____ . Doctorul ____ .

4. Citiți fragmentul fablei. Selectați și scrieți propozițiile simple din context.

Furnica l-a ascultat,
Dar așa l-a întrebat:
«Vara, cînd eu adunam,
Tu ce făceai?» –
«Eu cîntam în petrecere cu toți.»
«Ai cîntat? îmi pare bine!
Acum joacă dacă poți,
Iar la vară fă ca mine»

Alexandru Donici

5. Alege cuvinte potrivite pentru cuvintele de mai jos și formează propoziții simple. Adresează întrebările de la un cuvânt la altul:

Barca, pasc, soarele, ciripește, vîntul, Barbu.

6. Transformă propozițiile dezvoltate în propoziții simple. Adresează întrebările corect de la un cuvânt la altul:

- a) Vulpea îl păcăli pe Moș Martin.
- b) În curte s-au adunat copiii.
- c) Fata unchiașului muncea zi și noapte.

7. Alcătuieste două propoziții simple cu subiectul în următoarele poziții. Traduce-le în limba ucraineană.

- a. la începutul propoziții;
- b. la sfîrșitul propoziții.

LECȚIA 10

PROPOZIȚIA DEZVOLTATĂ

1. Observă imaginile. Ce fel de propoziții s-au utilizat în fiecare caz?

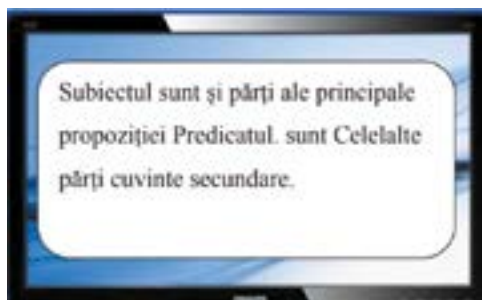
Bunica tricotează?

Bunica tricotează un fular.

2. Ajută-i calculatorului să restabilești informația apărută pe monitor:

Propoziția alcătuită numai din subiect și predicat – propoziție simplă.
Propoziția care, pe lângă părți principale, are și părți secundare – propoziție dezvoltată.

3. Numește părțile principale a următoarei propoziții:

Păsările călătoare zboară în țările calde.

- Elimină subiectul, apoi predicatul din propoziția dată și spune ce observi.
- Citește propoziția formată doar din subiect și predicat.
- Ce rol au celelalte cuvinte din propoziție?

Părțile secundare de propoziție au rolul de a completa propoziția, care devine mai clară.

4. Găsiți părțile principale. Adresați întrebări la celelalte cuvinte. Scrieți în paranteză felul propoziției.

- a. Acum a încetat ploaia.(...)
 - b. Ciripesc rîndunelele. (...)
 - c. Trenul nu a întârziat.(...)
 - d. Eu am mîncat. (...)
- Schimbați propozițiile simple în propoziții dezvoltate.

5. Transformă următoarele propoziții dezvoltate în propoziții simple. Scrie propozițiile astfel obținute.

Elevii din clasa noastră organizează o petrecere.
În această excursie, ei vor vizita Cetatea Hotin.
Doamna corectează tema cu multă atenție.

6. Scrieți în casetă numărul părților secundare din fiecare propoziție.

- a. Eu mănînc un măr.
- b. Trăia odată un om leneș.
- c. Împăratul acesta avea două fete harnice și frumoase.
- d. Elevii au participat la concurs.

7. **JOC** Găsește cuvintele ascunse. Alcătuieste propoziții dezvoltate cu cuvintele date. Ce-ai observat?

N	P	A	C	A	D	E	L	E	S	T
O	T	O	R	T	P	C	A	D	C	V
N	A	P	O	L	I	T	A	N	E	S
J	P	B	O	M	B	O	A	N	E	H
P	R	Ă	J	I	T	U	R	I	R	G
Ș	C	I	O	C	O	L	A	T	Ă	Z
B	T	V	B	I	S	C	U	I	Ț	I
H	A	L	V	I	Ț	Ă	X	Y	Z	N

8. Completează spațiile libere cu părți secundare de propoziție care să răspundă la întrebările date.

- a. Elena citește(ce?)
- b. Fiul (al cui?) era neastîmpărat.
- c. Ei vor pleca (unde?) (cu ce?)
- d. (cînd?) ninge.
- e. (cînd?) venim(de unde?)

9. Transformați propozițiile dezvoltate din text în propoziții simple.

Patria mea

Țara mea este locul, unde frunzele vorbesc despre dragostea acestui Pământ.

Țara mea e locul, în care sunt prietenii mei și părinții. Este locul în care trăiesc și mă bucur în fiecare zi.

Țara mea e locul în care soarele strălucește în fiecare zi mai frumos.

Țara mea e locul în care îmi place să trăiesc liber. De aceea iubesc această Patrie plină de respect, plină de flori, fluturi și animale.

LECȚIA 11

PROPOZIȚIA COMPUSĂ. FRAZA

1. Analizează subiectele și predicatul din propozițiile următoare:

- a. Copilul se duce să se joace în grădină.
 - b. Păsările călătoare se adună să plece în țările calde.
 - c. Doinița a măturat și a spălat podeaua.
- Ce ai observat în aceste propoziții?

Propoziția simplă este alcătuită dintr-un singur predicat. Îmbinarea care conține două, trei sau mai multe propoziții simple se numește propoziție compusă sau frază.

2. Transformă următoarele propoziții simple în propoziții compuse. Scrie propozițiile astfel obținute.

- a. Soarele luminează
- b. A răsărit luna....
- c. Stelele pier

3. Despărțiți frazele de mai jos și stabiliți numărul propozițiilor. Observați cum sunt legate propozițiile în frază:

- a. *Pentru Ionel a fost destul de ușor să pătrundă înăuntru, căci în acoperiș era o spărtură pe unde se și strecură.*
- b. *Suflă vîntul rece, se clatină crengile fagului, la pămînt cad frunzele îngălbenite.*

Propozițiile pot fi unite în frază cu ajutorul cuvintelor de legătură și prin virgulă.

4. Formați din două propoziții cîte o frază.

1. Victor a mers la cinema. Doinița a plecat la biblioteca sătească. 2. S-a început o întrecere frumoasă. Adversarii au acumulat punctele necesare. 3. Avionul a aterizat. Pasagerii au început să coboare încetîșor. 4. Tata s-a pornit la drum. Fiul cel mic rămîne cu mama.

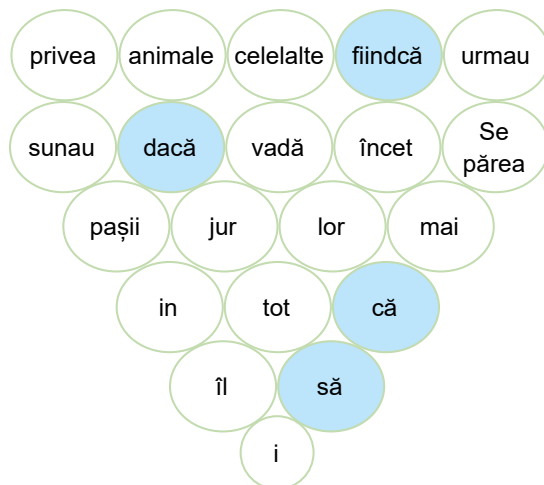

5. Împărțiți frazele date în propoziții. Găsiți cuvintele de legătură. Scrieți pe caiete.

I-am spus tatei că plecăm după cumpărături. Am mers la magazin să cumpărăm produse alimentare. Nu mai plecăm la cinema, deoarece a început să plouă. Ionel s-a lipit de soba caldă și a adormit buștean.

6. În boabele de strugure se află conținutul unei fraze. Încearcă să-l recompui, ținând cont de cuvintele evidențiate:

7. Selectează din manualul de citire trei fraze și scrie-le în caiet. Numerotează propozițiile. Subliniază cuvintele de legătură.

LECȚIA 12

VORBIREA DIRECTĂ. SEMNELE DE PUNCTUAȚIE LA VORBIREA DIRECTĂ

1. Citește cele scrise în ambele coloane. Cum sînt redată gîndurile cuiva: exact sau cu unele schimbări?

Ghidul muzeului zise că tabla este foarte veche, că are cel puțin cinci sute de ani.

Ghidul muzeului zice: «Tabla este foarte veche, are nu mai puțin de cinci sute de ani!»

Vorbirea directă este vorbirea redată întocmai, așa cum a fost rostită de autor.

Pe lângă cuvintele ce redau exact vorbirea cuiva se folosesc și așa-numitele cuvinte ale autorului care indică a cui sînt spusele.

2. Citește expresiv. Indică cuvintele autorului și vorbirea directă. Observă semnele de punctuație.

«Nu cumva ai văzut-o pe sora mea?», a întreat încet Ion. «Cînd vom pleca în excursie?», au întreat elevii. «Fă-mi loc, să trec!» zise Mărioara. Învățătoarea întrebă: «Cîți ani ai tu?». «Nu, pe acesta-l vreau!», zise Făt-Frumos.

Vorbirea directă se ia între ghilimele și se scrie cu literă mare, pentru a o deosebi de cuvintele autorului.

După cuvintele autorului, situate înaintea vorbirii directe, se pun două puncte (:).

Cînd cuvintele autorului sînt situate după vorbirea directă, după ea se folosește virgula, semnul interogării, semnul exclamării, iar cuvintele autorului se scriu cu literă mică.

3. Copie textul. Observă, unde e plasată vorbirea directă față de cuvintele autorului.

«Auzit-ați ce-am spus eu?» spuse capra.

«Da, mămucă» ziseră iezii.

«Pot să am nădejde în voi?» întrebă mama.

«Să n-ai nici o grijă, mămucă!» apucară cu gura înainte, iezii cei mai mari.

3.1. Amintește-ți și scrie dialogul dintre personajele poveștii «Ursul păcălit de vulpe».

4. Copie. Pune semnele de punctuație în exemplele cu vorbire directă.

O fetiță s-a rătăcit prin mulțime. Ea striga Mamă Mamă Cineva o întreabă Cum este mama ta Fetița răspunde printre lacrimi Mama mea este cea mai bună

5. Adăugați vorbirea directă la cuvintele autorului. Explicați semnele de punctuație folosite.

Mama a zis:

Mihai a răspuns:

Bunica a întrebat:

Copiii au spus:

6. Citește textul. Scrie exemplele ce conțin vorbire directă.

După ce a plecat ursul, călătorul din copac l-a întrebat pe celălalt: «Ursul ce ți-a spus la ureche, frate? sau nu vrei să spui. « Mi-a zis să nu mai călătoresc altă dată cu prieteni care mă părăsesc la nevoie» a răspuns celălalt.

7. Scrie câteva proverbe despre prietenie. Cum este un prieten adevărat? Exprimă-ți părerea.

LECȚIA 13

PĂRȚILE PRINCIPALE ALE PROPOZIȚIEI

1. Citește. Precizează subiectele și predicatele propozițiilor din text.

Eu eram pe stadion. A venit și Liviu. El era însoțit de Alex. Ei au chemat și alți copii. Noi am început să jucăm fotbal.

Subiectul și predicatul sînt părți principale de propoziție, pentru că fără ele nu se poate alcătui o propoziție.

Partea principală de propoziție care arată despre cine sau despre ce se vorbește în propoziție se numește subiect.

El răspunde la una din întrebările: **cine?**, **ce?**, **despre cine?** sau **despre ce?** se vorbește în propoziție?

Exemplu: Harap Alb era foarte curajos. (*despre cine se vorbește în propoziție?*)

2. Unește ceea ce se potrivește pentru a forma propoziții. Subliniază subiectele.

Copila
Stelele

ciripesc
licăresc

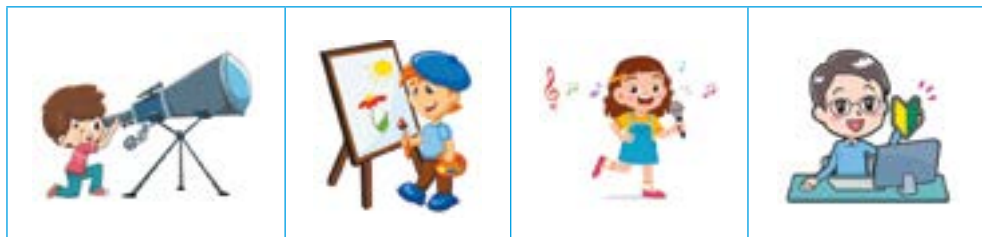
Rîndunelele
Natura
Aurul
Fulgii
Untul

cîntă
licărește
a reînviat
se topise
se vor topi

3. Alcătuiеște propoziții după desenele date. Formulează întrebări pentru fiecare cuvînt din propozițiile alcătuite după modelul:

Model: (Cine?) Doinița (Ce face?) desenează.

(Cine?) Doinița (Ce face?) desenează (Cum desenează?)
cu fantezie.

Partea principală de propoziție care arată ce se spune despre subiect se numește **predicat**.

El răspunde la întrebările: *ce face subiectul? cum este subiectul? ce se spune despre subiect?*

Exemplu: Luna răsare. (*ce face luna?*)

4. Realizați acordul între predicate și subiecte.

Andrei (citesc) cărți.

Rîurile (curge) zgomotoase.

Ghiociei (a înflorit) în crîng.

Pe ramuri, veverițele (sare).

5. Alcătuiеște propoziții cu subiectul în următoarele poziții:

- la începutul unei propoziții simple;

- în cuprinsul unei propoziții dezvoltate;
- la sfârșitul unei propoziții simple;
- la sfârșitul unei propoziții dezvoltate.

6. Transformă propozițiile dezvoltate în propoziții simple. Subliniază părțile principale.

- Frunzele copacilor cad arse de brumă.
- Vîntul biciuie văzduhul cu ștropsi de ploaie deasă și rece.
- Vrăbiile ciufulite și zgribulite se adăpostesc sub streșină.

7. Compune o poezie pe tema «Patria mea».

LECȚIA 14

SUBIECTUL. SUBIECTUL SIMPLU ȘI SUBIECTELE OMOGENE

1. Copie. Subliniază subiectele din propozițiile de mai jos.

Animalele sălbatice s-au ascuns în vizuini.
 Toporașii, lalelele, ghioceii înfloresc primăvara.
 Amîndoi priveau la cei doi copilași.
 E ușor a scrie versuri.
 Cerul, apa și dealurile aveau culoarea unui toporaș cenușiu.

Subiectul exprimat printr-o enumerare de cuvinte se numește subiect omogen.

Între subiectele multiple se scrie virgula, dacă ele nu sînt legate prin cuvintele *și*, *sau*.

Exemplu: Cîinele și pisica se joacă în curte: *Despre cine se vorbește în propoziție?* despre cîine și pisică.

Clasificare:

a. **simplu** – exprimat printr-un singur cuvânt.

Maria udă florile.

multiplu – exprimat prin mai multe cuvinte.

Maria și Ana udă florile.

b. **exprimat** – subiectul apare în propoziție.

Mirela cântă.

neexprimat – subiectul nu apare în propoziție.

inclus – (cuprins în forma verbului persoana I și a II-a)

Plecăm la școală.

subînțeles – cunoscut din propozițiile anterioare
persoana a III-a.

Știe lecția. (ea)

2. Alcătuiți două propoziții cu subiectul omogen.

3. Completează spațiile libere cu subiecte potrivite:

..... blîndă zgîrîfe rău.

..... mai mult aleargă.

..... mai mult păgubește.

..... este brățară de aur.

Toamna se numără

4. Realizează acordul subiectului cu predicatul.

Ciocîrlia (a cînta) în pădure.

Oamenii (a asculta) cîntecul ei.

Cucul (a spune) singur numele.

5. Construiți propoziții avînd următoarele subiecte.

Al treilea

A iubi

Kievul și Odesa

Natura
Carpații

6. Alcătuieste o compunere cu tema «În excursie». Subliniați subiectele.

LECȚIA 15-16

PREDICATUL. PREDICATUL VERBAL

1. a. Citește propozițiile și stabilește funcția sintactică a cuvintelor evidențiate.

Un tânăr prinț *călătorea* prin pădure.

Croitorașul *auzi* un glas de femeie.

La cotețul găinilor, pe înserat, *va veni* vulpea.

Au luat premii la concurs elevii din clasa noastră.

Copiii îl *hrăneau* pe pisoi.

b. Prin ce parte de vorbire sunt exprimate predicatele?

c. Precizează locul predicatului în fiecare dintre propozițiile de mai sus.

Predicatul este partea principală de propoziție care răspunde la întrebarea *ce face?* pusă subiectului. Predicatul exprimat prin verb se numește predicat verbal.

2. Continuă gândurile.

Fără predicat, propoziția nu ...

Propoziția este o comunicare cu un singur ...

Subiectul și ... sunt părți ... de ...

Propoziția simplă este alcătuită numai din ...

3. Alege din șirul propus cuvintele care pot fi predicate:

școală, zece, a citit, zîmbește, va sosi, ele, harnic, se spală, poveșteam, povește, dumneaei, gingaș, verde, au înverzit.

- Alcătuieste cu ele propoziții.

4. Transcrie propozițiile schimbînd forma verbelor. Subliniază predicatele.

- Soarele (au strălucit) pe cer.
- Pădurea (fumegau).
- Copiii (merge) la teatru.
- (Înflorește) vișinii și cireșii.
- Eu (vor sădi) un pomișor.
- Bunicii (va veni) la noi.
- Bunicul (a îngriji) grădina.
- Noaptea (răsar) luna.

5. Găsește predicatele care răspund la întrebările date:

- Grîul (ce face?) mare.
- Noi (ce am făcut?) prin pădure.

- Eu (ce voi face?) într-o tabără la munte.
- Două pitulici (ce fac?) furnici.

6. a. Găsiți trei predicat pentru fiecare subiect:

Diana ... , ... , , ... , ... , piticii.

b. Găsiți trei subiecte pentru fiecare predicat:

Sosește _____ . _____ aleargă.

7. Completează cu predicatelor potrivite apoi analizează-le după model:

Model: răstoarnă – predicat verbal, exprimat prin verb, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular.

Buturuga mică carul mare.

Ziua bună, de dimineață.

..... carte, parte.

Lăcomia, omenia.

La pomul lăudat cu sacul.

Paza bună trece primejdia rea.

8. Continuă povestea folosind verbe care răspund la întrebarea *ce făcea?*

Era odată o soacră care avea trei nurori. Prima noră ... (ce făcea? a mânca...) 🍎 🍌 🍞 Nora a doua ... (ce făcea? a lucra) și ziua, și noaptea, dar ... (ce făcea? a mânca) doar mămăligă rece cu ceapă. Când a venit a treia noră, ele nu ... (ce făceau? a lucra), dar ... (ce făceau? a mânca) , carne de pui și 🍗 ...

9. Alcătuieste câte o propoziție în care predicatul este:

- verb la timpul prezent, persoana a II-a, numărul plural;
- verb la timpul trecut, persoana I, numărul singular;
- verb la timpul viitor, persoana a III-a, numărul plural.

10. Completați propozițiile de mai jos cu verbe ce au sens figurat (neobișnuit).

Model: Frunzele șoptesc.

Pădurea... .

Vîntul... .

Stiloul... .

Florile... .

Norii... .

Soarele... .

Copacii... .

Primăvara... .

11. Alcătuiți un text scurt despre toamnă, în care să folosiți cuvintele: a sosit, plouă, cad, zîmbesc, se coc, se bucură.

12. **JOC** Telefonul.

- Imaginează-ți că vorbești cu mama ta la telefon și trebuie să-i explici cum ai făcut ordine în casă.
- Simulează un dialog în acest sens.
- Folosește cît mai multe predicat verbale.

13. Formulează propoziții cu predicatele date:

Se speriaseră, au alergat, ar fi dorit, se joacă, s-au înțeleș

LECȚIA 17

PREDICATUL NOMINAL

1. Scrie predicatelor potrivite subiectelor din desene.

2. Citește, găsește predicatelor.

Marieta și Victoria sînt eleve în clasa a patra. Trandafirul este mirositor. Radu e ciudat și tăcut.

Predicatul format din verbul *a fi* și alte părți de vorbire se numește **predicat nominal**.

Predicatul nominal răspunde la întrebările *ce este subiectul?* sau *cum este subiectul?*.

Exemplu: Marcela (cum este?) este cuminte. Ene (ce este?) este pilot.

3. Subliniază predicatelor din textul de mai jos.

Valea era îngustă și mlăștinoasă. La intrare era un pod lung de lemn. Mihai trecu podul. Puțini erau la număr ostașii lui, dar erau inimoși.

4. Alcătuiți trei propoziții cu predicat verbal și trei propoziții cu predicat nominal.

5. Restabilește proverbele, scrie-le și subliniază predicatele.

- sănătății, este, curățenia, mama.
- scumpă, mai, sănătatea, este, toate, decît.

6. Completează propozițiile cu denumiri de plante medicinale. Subliniază părțile principale.

Vara am strîns plante medicinale: ... , Florile de ... sînt mici și albe. Ceaiul de ... este bun pentru răceală. ... miroase puternic. Cu ... se tratează multe boli.

LECȚIA 18

CE CUNOSC?

1. Alcățiește propoziții simple cu fiecare din cuvintele:

iarna, zăpada, vîntul, copiii, ei, al doilea

2. Transformă propozițiile simple ale textului următor în propoziții dezvoltate.

Ninge. Eu sînt. Privesc. Fulgii plutesc. Ei se așază. Copiii se bucură.

Eu termin. Ies. Iau. Prietenii sînt. Ei au. Săniuțele alunecă.
Raluca și Cristina construiesc. Vine Dana. Ea aduce.

3. Completează propozițiile cu predicate potrivite:

Dumneai le ... copiilor spor la învățătură.

Ei ... că vulturul are ochii ageri.

Ei au ... două echipe.

Mama o ... pentru concursul de azi.

4. Găsește subiectele din propozițiile următoare și așază-le la începutul, la mijlocul și la sfîrșitul propoziției.

Model: Soarele auriu se plimbă pe bolta albastră.

Pe bolta albastră, soarele auriu se plimbă.

Pe bolta albastră, se plimbă soarele auriu.

- Caietul este așezat pe bancă.
- Copiii vin la școală cu drag.
- Mașinile circulă pe stradă.

5. Scrie. Precizează subiectele omogene.

Stejarii, brazii, fagii și paltinii își înalță capul lor spre cer.

Au plecat berzele, cocorii și rîndunelele în țările calde.

Au apărut viorelele, toporașii și ghiociei.

Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu și Grigore Vieru sînt scriitori vestiți. neîncetat.

6. Alcătuieste o mică compunere pe tema

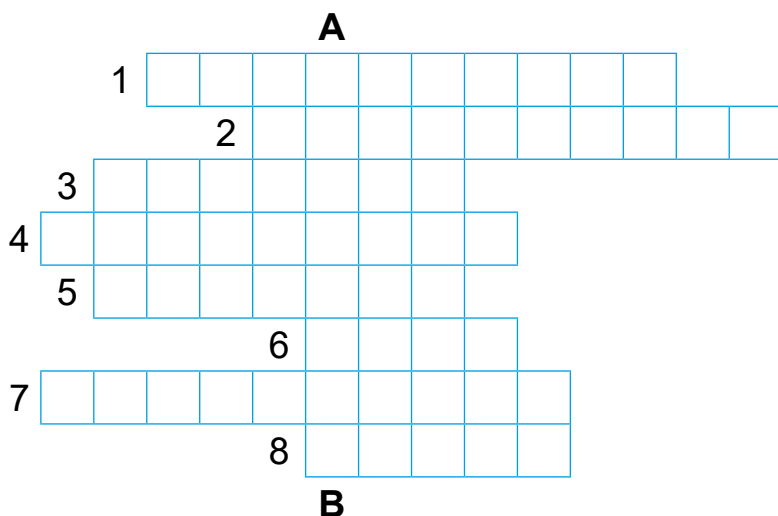
«**Ucraina – patria mea**».

Subliniază părțile principale de propoziție.

7. Continuă propozițiile cu cuvintele potrivite și vei obține o parte de propoziție:

1. O comunicare orală sau scrisă se numește....
2. Subiectul este partea....de propoziție.
3. Cuvântul care arată cine face acțiunea ...
4. Părțile de propoziție pot fi principale și
5. Comunicarea se mai numește....
6. Subiectul răspunde la întrebarea
7. Deseori subiectul este exprimat prin
8. Timpul prezent al verbului «a trecut» este...

LECȚIA 19

PĂRȚILE SECUNDARE. ATRIBUTUL

1. Citește propozițiile. Găsește părțile principale de propoziție.

Zilele însorite au sosit în țară. În vacanță vom merge la bunici.

Propoziția poate fi alcătuită din părți principale și părți secundare. Părțile de propoziție care nu sînt subiect și predicat se numesc *părți secundare*.

Părțile secundare de propoziție pot determina substantive sau verbe. Ele dezvoltă propoziția, îmbogățindu-i înțelesul.

2. Citește textul. Găsește părțile secundare de propoziție și indică la ce întrebări răspund ele.

Peste vîrfuri a trecut un vînt puternic. Pădurea s-a înviorat. Pini bătrîni vorbeau prin șoapte șuierătoare. Promoroaca rece cădea de pe crengi. Vîntul s-a potolit pe neașteptate. Copacii au rămas în încremenirea lor rece.

Partea secundară de propoziție care determină un substantiv se numește atribut.

Atributul răspunde la întrebările: *ce fel de? care? al, a, ai, ale cui? cîți? cîte? a cîta? al cîtelea?*

3. Completează spațiile libere cu atribute potrivite. Traduce propozițiile în limba ucraineană.

Caietele _____ sînt în ghiozdanul _____ .

Vîntul _____ suflă.

Iepurașul _____ s-a născut în scorbură _____ .

Drumul _____ duce la casa pădurarului.

4. În textul următor, subliniați atributele și treceți-le în tabelul pe care-l veți completa după modelul dat:

În parcul din centrul orașului nostru este o veveriță jucăușă. Ea are ochișorii minusculi, dar vioi, blăniță roșcată și coadă stufoasă de culoarea flăcării.

Mulți copii și oameni mari îi admiră salturile îndrăznețe.

Atributul	Întrebarea la care răspunde	Prin ce parte de vorbire este exprimat	Substantivul pe care îl determină
jucăușă	ce fel de?	adjectiv	veveriță
...

5. Examinați desenele. Descrieți fiecare obiect după culoare, mărime, gust.

6. Urmărește cum au fost alcătuite propozițiile, apoi alcătuiește propoziții după următoarele scheme:

Exemplu: S-a rostogolit un măr frumos.
predicat+subiect+atribut (P+S+A) .

- S + P
- S + A + P
- P + S + A
- P + S + A + A

7. Subliniază atributele. Stabilește întrebările la care răspund.

Zîna cea bună a descoperit fetița rătăcită într-o poieniță din adîncul pădurii. Adormise pe covorul de iarbă moale presărat cu flori multicolore. În brațe avea o păpușică blondă.

LECȚIA 20

COMPLEMENTUL

1. Completează spațiile libere cu complemente potrivite.

El cîntă _____ . Animalele se duc _____ .
Elevii aceștea au fost _____ . El scrie _____ .
L-a pus _____ .

Partea secundară de propoziție care determină un verb se numește **complement**. Complementul răspunde la întrebările: *pe cine? ce? unde?, cum?, cînd?, despre cine?, despre ce?, pentru cine?, pentru ce?, cui?*

Complementul poate fi exprimat prin:

- a) substantiv – Merg la școală.
- b) pronume – Vin de la ea.
- c) verb – Știi a cînta?
- d) numeral – Îl văd pe al doilea.
- e) alte părți de vorbire: – Plec mîine.
– Aici este primăria.

2. Copie. Subliniază complementele și arată la ce întrebări răspund.

Roxana citește o carte.
De sărbători, noi mergem la bunici.
La bunici nepoții se simt minunat.
Lui Dănuț i-am cumpărat o carte cu povești.

3. Pune în locul întrebărilor complementele corespunzătoare.

Iarna s-a sfîrșit. Razele aurii topesc și ultima (ce?) .
(unde?) vezi (ce?) sclipitoare: Ele susură și alunecă (unde?).

4. Completați enunțurile, adăugînd un singur cuvînt. Analizați propoziția.

Cristina se uită. Norii au apărut. Iarna vine. Merele se coc. Costel cîntă. Cocorii au sosit. Grivei latră. Soarele apune.

5. Traduceți propozițiile din limba ucraineană. Puneți întrebările și găsiți complementele.

Завжди допомагай малюкам. Якщо ображають маля, захисти дитину або поклич на допомогу старших.

6. Alcătuiеște patru propoziții după desen și subliniază complementul.

LECȚIA 21

COMPLEMENTUL DIRECT

1. Completează spațiile punctate cu complementele potrivite:

Bate ... (ce?) cît e cald.

Graba sțrică ... (ce?).

Învățătoarea l-a lăudat ... (pe cine?).

Complementul care răspunde la întrebările *pe cine?*, *ce?* se numește complement direct.

2. Copie propozițiile și subliniază complementul direct.

Zăpada a acoperit pămîntul.

Țăranii muncitori pregătesc cîmpurile.
Pomii rotați și-apeacă crengile.
Puneți mîna pe el.
Am cumpărat pîine.

3. Găsește substantive care să aibă rol de complement direct pe lîngă verbele:

Am scris ...
Urca ...
Ați construi ...
Vom merge ...

4. Alcătuiți două propoziții în care substantivul «Maria» să fie subiect, apoi complement direct.

5. Alcătuiți patru propoziții cu complemente exprimate prin substantive care să răspundă la întrebările: **pe cine? ce?**

6. Citește. Copie cuvintele evidențiate împreună cu cuvintele pe care le determină și arătați la ce întrebări răspund.

Melc-codobelc construiește o casă.
Cipi face planul de construcții al melcului.
Albinele adună miere.
Marius l-a chemat pe Vlad la joacă.
I-am dăruit surioarei un trandafir.
Baba avea o găină, iar moșul avea un cucuș.

LECȚIA 22

COMPLEMENTUL INDIRECT

1. Citește. Copie cuvintele evidențiate împreună cu cuvintele pe care le determină și arată la ce întrebări răspund.

El s-a mulțumit **cu rezultatele** obținute. Bunica ne citește **despre Făt-Frumos**.

Copiii se joacă **cu pisica**. Tata povestește **despre istoria** țării noastre.

Complementul care răspunde la întrebările *cui?*, *cu cine?*, *cu ce?*, *la cine?*, *la ce?*, *despre cine?*, *despre ce?*, *pentru cine?*, *pentru ce?* se numește **complement indirect**.

2. Copie. Subliniază complementele indirecte și arată la ce întrebări răspund.

Mihaela o așteaptă cu flori pe masă. În excursie am aflat despre biografia lui Ion Creangă. Livia se uită la pisica jucăușă. Raluca era cu părinții la cinema.

3. Completează propozițiile cu complementele indirecte cerute de întrebare.

Elena scrie o compunere (*despre ce?*) Am primit un cadou (*de la cine?*) Alina pleacă (*cu cine?*) ... la școală. Nepoții merg în ospeție (*la cine?*) Învățătoarea explică (*cui?*) ... lecțiile. Am construit o casuță (*pentru cine?*)

4. Citiți textul. Analizați complementele după tabel.

L-am vizitat pe bunicul. Privea lebedele cum se plimbau pe apă. Era încântată de munții înalți. Un câine viteaz a salvat un copil de la înec. Noi călătorim cu trenul.

complementul	întrebarea la care răspunde	ce verb determină

5. Alcătuiți propoziții cu îmbinările de cuvinte și subliniați complementul.

Se bucură de invitația, a pictat pe pânză, povestește despre concert, am chemat-o pe Sandra.

6. Citește. Copie numai propozițiile cu complemente directe și indirecte.

Capra cheamă iezii. Ei își ascultă mama. Iezii închid ușa și trag zăvorul. Mezinul se vîră în horn și tace ca peștele. Iezii s-au speriat de lup.

LECȚIA 23-24

COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL

1. Analizează complementele din următoarele enunțuri:

Pirații s-au urcat pe vapor. Andrei a intrat pe ușă. Soarele trimite razele calde peste noi. Păsările se ridică în înaltul cerului. Ne-am dus la școală cu bicicleta.

Complementul care răspunde la întrebările **cum?, unde?, încotro?, cînd?, de cînd?, din ce cauză?, pentru ce?** ș.a. se numește **complement circumstanțial**.
Complementul circumstanțial arată împrejurările (locul, timpul, modul) în care se desfășoară acțiunea.

2. Completează spațiile punctate cu complementele potrivite.

Tu ai câștigat (*ce?*) ... de desene pe asfalt.

Noi sîntem în excursie la (*unde?*)... .

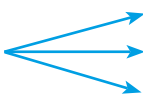
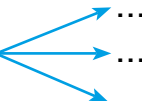

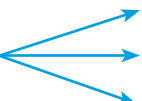
Am scris o scrisoare pentru (*pentru cine?*)

Pește (*cînd?*) ... sosește trenul în (*unde?*)

Noaptea coboară (*cum?*) ... pește (*unde?*)

3. Adăugați verbelor date complemente exprimate prin substantive și pronume.

Eu stau		la bloc pe bancă cu tine	Voi veți învăța	
Ei au scris		Ele vor cânta	

4. Dezvoltă propozițiile simple, adăugînd complemente potrivite.

Vîntul adie.

Soarele strălucește.

Cerul s-a întunecat.

Dan aleargă.

Eu citesc.

Dumneata ai mîncat.

Elevii și învățătoarea vor pleca.

Au apărut ghiociei.

5. Alcătuieste enunțuri în care complementele să răspundă la întrebările:

Ce?.....

Pentru ce?

Cum?

Unde?

Cînd?

6. Traduce îmbinările de cuvinte. Alcătuieste propoziții și găsește complementele.

Спить добре, прилетів весною, стала перша, поклала подушку.

7. Alcătuiți propoziții în care să fie complemente care să determine următoarele verbe și să răspundă la întrebările date.

A venit unde?
 cu cine?
 cînd?
 cum?
 cu ce?

a dăruit unde?
 ce?
 cui?
 cum?
 cînd?

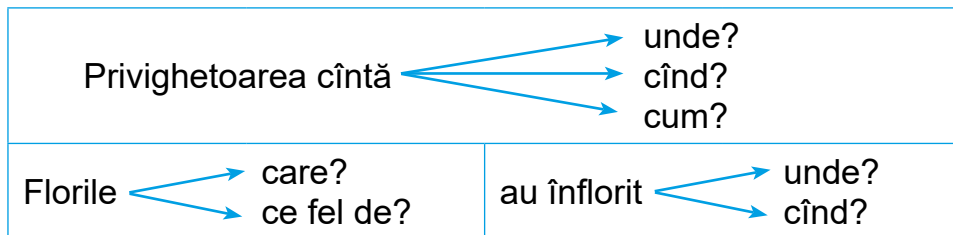
8. Alcătuiți o listă de reguli care trebuie respectate la ospătărie. Găsește complementele.

9. Completează tabelul cu complementele circumstanțiale.

	loc	mod	timp
Copilul a adormit.	în pătuc	liniștit	azi
Voi sosi.			
Am citit.			
Soarele luminează.			

10. Dezvoltă propozițiile folosind întrebările date.

11. Scrie propozițiile și găsește complementul.

A fost odată un tăietor de lemne. El își avea căscioara la marginea unui codru des. Acolo își ducea viața împreună cu nevasta și cu cei doi copii ai săi.

11.1. Continuă povestea. Găsește un titlu potrivit.

LECTIA 25 CE CUNOSC?

1. Scrie sub dictare textul și indică părțile secundare de propoziție.

Era o fetiță mărunțică, însă voinică și plinuță. Botinele îi erau pline de colb. Colțunii căzuseră și se arătau niște piciorușe pîrlite de soare, cu genunchii nu tocmai curați. Păru-i era foarte scurt, tuns băiețește. Gura-i era cam mare și obrajii prea roșii. Numai ochii căprui, umbriți de gene negre, aveau în ei cîte o mică floare de lumină.

1.1. Răspunde la întrebarea "Ce te învață textul dat?"

2. Scrie în locul întrebărilor atributele potrivite.

E privighetoarea (*ce fel de?*) , care spune cu uimire. Tainele (*ale cui?*) sale, visul ei (*ce fel de?*). Lumea (*care?*) stă pătrunsă de (*al cui?*) cântec (*ce fel de?*) Macul singur, (*ce fel de?*) la față, doarme dus pe ceea lume.

(*dulce, inimii, de fericire, întreagă, al ei, fără nume, roș*)

3. Alcătuieste o scurtă compunere cu titlul «La munte» folosind:

- un subiect multiplu format din substantive proprii, nume de persoane;
- un subiect multiplu format din pronume personale;
- un predicat verbal exprimat prin verbul «a fi»;
- un predicat nominal exprimat prin verbul «a fi» însoțit de adjectiv.

4. Formulează întrebări pentru fiecare cuvânt din propozițiile alăturate după model.

Model: (*ce?*) Flori (*ce fel de?*) albastre (*care?*) de cicoare (*ce fac?*) răsar (*unde?*) lângă drum.

- Păsările cerului străbat văzduhul întunecat.
- Vom asculta cântecele păsărelelor.
- Spre seară a venit prietenul lui.
- Nepoții lui Moș Petruț alergau veseli spre casă.

5. Subliniază părțile principale și secundare ale propozițiilor date.

Noi am văzut o broscuță. Viena este cățelul lui David. Alexandra, Elena și Ion citesc povestea despre Harap Alb. Cei trei fii ai împăratului au plecat la drum lung.

6. Scrie o scurtă compunere din șase propoziții pe baza imaginii.

DEZVOLTAREA VORBIRII

LECȚIA 1

POVESTIRE DUPĂ ÎNTREBĂRILE DATE

«AMINTIRI DESPRE VACANȚĂ»

1. Privește desenul.

2. Răspunde la întrebări:

Unde ai petrecut vacanța?
Cu ce te-ai ocupat aflându-te la munte, la mare, la buni?
Ți-ai făcut prieteni noi?
Ce impresii ți-a lăsat vacanța?
Povestește o întâmplare interesantă din vacanță.

3. Citește textul. Continuă în scris gândul.

Vara zilele sînt mari. Soarele încălzește tare. Dar cîteodată cerul se înnorează. Atunci fulgeră și tună. Cad ploii mari. După ploaie aerul devine mai proaspăt și mai curat. Uneori apare curcubeul. Iarba și frunzele par încă mai verzi. Păsările cîntă vesel.

4. Caracterizează:

Călătorie; Vacanță.

5. Alcătuieste planul de idei. Povestește oral, respectînd punctele planului.

6. Scrie cuvinte de reper referitoare tematicii.

LECȚIA 2

ETICHETA COMUNICĂRII

(formule de salut, ținuta, reguli de comunicare, tactul)

Florii i se cere parfum, iar omului politețe.

1. a) Privește imaginile. Descoperă regulile de comunicare ale persoanelor în societate.

b) Alcătuieste câte două-trei enunțuri pe baza fiecărei imagini. Poți utiliza expresiile de mai jos.

Este recomandabil să...

E binevenit...

Este frumos să...

Mai potrivit poate fi...

În cazul în care...

2. Aventura

- Pregătiți, pentru fiecare elev, fișe pe care să fie scrise nume, prenume sau funcții ale unor oameni.

Exemplu: bunica, bunicul, tanti Tatiana, directorul școlii, învățătoarea, prietena mamei, Marin, vecina, vînzătorul etc.

- Aranjați-vă cerc în cerc.
- Salutați-vă corect pe rînd cu cei pe care îi întîlniți în cale, rotindu-vă în cerc.

- Utilizați formulele de salut: *salut, noroc, bună ziua, bună dimineața etc.*

3. Completează regulile de salut cu informații potrivite.

Băieții salută primii ... după cum bărbaiții salută primii femeile.

Copiii și persoanele mai tinere salută persoanele

Cînd intrăm într-o încăpere, îi salutăm

Cînd ne alăturăm unui grup, salutăm

După ce salutăm, nu întrerupem

Întotdeauna salută cel care merge pe cel care ... , cel care se află într-o mașină pe cel care

4. Codifică proverbele de mai jos prin gesturi și mimică.

Propune colegilor de clasă să ghicească despre care dintre ele este vorba.

- Florii i se cere parfum, iar omului politețe!
- Comportă-te pe munte așa cum te-ai comporta într-un palat.
- Bună ziua, căciulă, că stăpînul n-are gură!

5. Privește imaginile. Citește formulele de adresare și pe cele de răspuns. Exersează cu colegul/colega de bancă, utilizînd aceste expresii.

– Viorica, pot să te servesc cu o ciocolată? – Voi fi încântat dacă nu vei refuza ciocolata! – Cu mare plăcere te servesc cu o ciocolată! – Valentin, am plăcerea să te servesc cu un măr.	– Ești foarte drăguț, Dimitrii! – Mulțumesc foarte mult! – Îți rămân datoare! – Îți sunt recunoscătoare! – Mulțumesc, Irina! – Ești foarte amabilă, Irina! – Ești drăguță, Irina!

6. a) Știi să vorbești la telefon? Citește recomandările.
Transcrie-le doar pe cele de care nu ai ținut cont pînă acum.

- Cînd te adresezi cuiva cu o rugămintă, neapărat te prezinți.
- Evită formulele: sunt un cunoscut, sunt un prieten. Prezintă-te complet.
- În cazul cînd primești adresarea, solicită recomandarea celui care se adresează.
- Evită formula: Cine sună? Înlocuiește-o cu următoarea: Vă rog să vă prezentați! (în cazul cînd cel care apelează nu se prezintă).
- Expune clar informația de care dispui. Telefonul nu e un obiect sau loc de joacă, ci o modalitate de a rezolva unele situații cotidiene.

b) Alcătuieste o convorbire telefonică din șase replici.

Expresii de reper:

Formule de inițiere a conversației

Salut! Ce faci?...

Nu vă supărați. M-ar interesa...

Fiți binevoitor, aș vrea să aflu...

Spuneți-mi, vă rog...

Vă rog, îmi puteți da o informație?

Te rog, ajută-mă să...
Aș vrea să știu...
Îmi dați voie, vă rog, să...

Formule de încheiere a conversației

Mulțumesc!
Cu deosebită plăcere!
La revedere!
Salut!
Pe mâine!

LECȚIA 3

ALCĂTUIREA COLECTIVĂ A PLANULUI DUPĂ IMAGINI. EXPUNERE ORALĂ DUPĂ PLANUL DAT

«NATURA TOAMNA»

1. Privește desenhul.

2. Răspunde la întrebări:

- Care sînt primele semne ale toamnei?
- Cum sînt razele soarelui toamna?
- Cum te privește cerul?
- Ce se întîmplă cu natura vie? Ce culori primesc copacii?
- Ce culoare are sîrugiul, mărul și gutuia?
- Descrie un colțișor din natură la început de toamnă și la sfîrșit de toamnă.

3. Citește textul. Continuă în scris gîndul.

Toamna în pădure

Cu mantia ei ruginie a sosit în pădure toamna. Copacii au primit veșmînt de aramă. Soarele mîngîie cu razele lui călduțe frunzele.

Deși cerul e senin, o adiere rece înfioară crengile copacilor.

Dimineața, un covor albicios acoperă iarba poienilor și veșmîntul arămiu al copacilor. Bruma apleacă florile gingașe spre iarba ofilită.

4. Caracterizează:

Natură; Pădure.

5. Alcătuieste planul de idei. Povestește oral, respectînd punctele planului.

6. Scrie cuvinte de reper referitoare tematicii.

LECȚIA 4

EXPUNERE ORALĂ DUPĂ OBSERVAȚIILE FĂCUTE

«Păsările călătoare»

1. Privește vederile. Numește păsările din vederi. Ce știi despre ele?

--	--	--	--

2. Răspunde la întrebări:

- Prin ce se deosebesc unele de altele?
- Cum crezi de ce se întorc primăvara?
- Cum te-ai comportat cu ele?

3. Citește textul. Continuă gândul poveștii.

Cuiburile distruse

Sub streașina casei și-au făcut cuib niște rîndunele. Toată ziua se auzea ciripitul lor drăgălaș. Dar într-o zi a încetat

ciripitul rînduneelelor. Ce să fie? Cuiburile au fost distruse. Cine oare? Pe cine l-au deranjat? Se știe, doar, că ele sunt folositoare omului.

Pe cine l-a lăsat inima să strice cuiburile?...

Retineți: Copii, iubiți și ocrotiți păsările!

4. Alcătuiți planul de idei. Poveștiți oral, respectînd punctele planului.

LECȚIA 5

COMPUNERE CU ÎNCEPUTUL DAT

1. Privește imaginile. Ordonează evenimentele. Discută cu colegul de bancă ce credeți că a avut loc după situația prezentată în imagine.

2. a) Alege proverbul care se potrivește uneia dintre imagini.

Prietenia este o singură minte în două trupuri.

Laudă prietenul tău în public și sfătuiește-l în taină.

Prietenul este modul în care are grijă de tine Dumnezeu.

- b) Discută cu colegii de clasă despre aceste proverbe, argumentînd.

3. a) Citește fragmentul.

Prieteni buni

Sunt așa de îngrijorat! Alexandru lipsește de la școală de două ore! El, care nu a lipsit de la școală decît o singură dată...

În clipa cînd l-am auzit pe colegul meu Mihai roștind aceste cuvinte, mi-am dat seama că și eu eram la fel de îngrijorat și mi-am amintit, deodată, cu cîtă patimă îmi vorbea ieri Alexandru despre jocurile pe calculator, pasiunea lui cea nouă...

b) Formulează trei întrebări pe baza fragmentului dat.

c) Cum crezi, care ar putea fi continuarea acestei întâmplări?

d) Ce soluții propui pentru depășirea situației în care se află Alexandru?

Acum, dacă te-ai informat puțin, ești pregătit să scrii o compunere? Încearcă! Îți propunem o serie de repere care te-ar ajuta:

- Descrie amănunțit întâmplarea ce putea să urmeze.
- Numește calitățile necesare pentru a fi un prieten adevărat.
- Ce înseamnă pentru tine o prietenie?
- Argumentează necesitatea de a avea un prieten.

Proiect în grup

Întrebarea-cheie: Cît de mult apreciez eu un prieten?

- Determinați tema posterului, alegînd una dintre variantele propuse:
O carte despre prietenul meu;
Diplomă de merit pentru prietenul meu;
Gazeta de perete «Prietenii clasei noastre».
- Executați un poster care poate include: poezii, proverbe, ghicitori, cîntece, legende, compuneri proprii, desene, imagini pe tema aleasă.

LECȚIA 6

COMPUNERE DUPĂ ILUSTRĂȚIILE DATE

1. a) Privește imaginile. Aranjază corect evenimentele. Ce poți face tu pentru acești copii?

- b) Cum crezi, ce situații sunt posibile înaintea fiecărui moment prezentat?

c) Alcătuieste câte două enunțuri pentru fiecare situație.

2. Presupuneți ce ar fi putut avea loc în situația descrisă în fragmentul de mai jos:

- Mulțumesc, spuse vânzătoarei Ionel.
- Apreciez gestul tău, spuse ea.

În timp ce ieșea din magazin, Ionel zîmbea în sinea lui, amintindu-și expresia surprinsă de pe fața vânzătoarei. Plecă liniștit, știind că făcuse ceea ce trebuie...

3. Redactează o compunere cu una dintre variantele de încheiere:

- Mai sunt și alte fete în clasa ta, spuse mama. Îți vor fi prietene cîtă vreme vei fi și tu prietenoasă cu ele.
- Femeia aceea i-a oferit tot ce și-a dorit. Cînd au crescut, s-au căsătorit și, la rîndul său, au luat de pe stradă copii orfani și i-au crescut. Atunci și-au adus aminte de visul său din copilărie.
- Împreună cu familia sa a trăit fericit pînă la adînci bătrîneți.

4. Alege din lista de mai jos acele argumente care crezi că se potrivesc compunerii tale, astfel încît colegii să se convingă că este cea mai bună.

- Compunerea are un titlu.
- Nu am repetat aceleași cuvinte.
- Am avut un plan bun.
- Am respectat părțile unui text: introducerea, cuprinsul, încheierea.
- Am respectat alineatele.
- Nu m-am rătăcit.
- Am lăsat imaginația să zboare.
- Am utilizat toate momentele descrise în încheierea propusă.

BLOCUL 3

PĂRȚILE DE VORBIRE

LECȚIA 26

NOȚIUNI GENERALE DESPRE PĂRȚI DE VORBIRE

1. Citește textul. Completează spațiile libere cu cuvinte din paranteză:

.... avea galbeni. Într-o toamnă el ... spre un iarmaroc. Începuseră ploile de toamnă. Vîntul împrăștia ... pe poteci. Frigul prinse să-l strîngă de picioare. ... își înfundă palăria ... peste urechi. Mai spre seară se întîlni cu ogarul. ... era gras, voinic, îmbrăcat într-o șubă

(doi, lepurele, frunzele, pornise, veche,
el, călduroasă, cîinele)

- Despre ce ți-ai amintit?

2. Citiți atent textul. Ce indică cuvintele evidențiate?

Azi **eu** vă rog **să** vă **îmbrăcați** într-un timp record: am vreo **zece** invitații la Polul Nord. Rugați toate **mătușile** să vă caute mai repede căciulile călduroase, fularele și mănușile. Hai, lăsați gălăgia și jocurile, că pierdem acolo **locurile**. Că la pol ninge foarte tare și într-o clipă zăpada **albă** acoperă orice numerotare...

- Selectați cuvintele care:
denumesc ființe și lucruri;
arată acțiuni;
arată însușiri ale ființelor sau lucrurilor.

Cuvintele fac parte din vorbirea noastră. În funcție de ceea ce denumesc, cuvintele se grupează în mai multe categorii care se numesc **părți de vorbire** (pot denumi ființe, obiecte, fenomene ale naturii, acțiuni, însușiri, pot ține locul unor nume, numere).

3. Scrie ce exprimă fiecare din cuvintele date:

câine, creez, creioane, darnic, rouă, înoată, verde, ploaie, noi, treisprezece, elev.

4. Construiți propoziții folosind părțile de vorbire ce denumesc:

a. ființă acțiune un lucru însușire

b. ființă însușire acțiune un lucru

c. însușire ființă acțiune un lucru

5. Alcătuește propoziții cu cuvântul *nouă*, să fie:

- adjectiv (cuvânt ce arată însușire);
- pronume (cuvânt ce ține locul unui nume);
- numeral (cuvânt ce arată număr).

6. Încearcă să răspunzi la întrebările date, luând în considerație viața de școlar:

Mi-a plăcut momentul în care...

M-am bucurat când...

E frumos să vezi cum...

Mi-aș dori să...

M-a pus pe gânduri...

Mărturisesc că...

7. Scrie cuvintele de mai jos în tabel, în funcție de partea de vorbire căreia îi aparțin: *substantive, verb, adjective, numeral, pronume*.

substantiv

verb

adjectiv

numeral

pronume

Bun, învață, dulce, interesant, viori, soare, doarme, trece, ascultă, poezie, trei, alb, șase, zbor, mama, toarce, cinstit, cinci, arțar, frumos, suflet, aproape, ei, patru, voi, al cincilea, bucurie.

LECȚIA 27 SUBSTANTIVUL

1. Privește imaginea. Descrie ce vezi:

umbrelă

cizme

fetiță

ploaie

nasturi

- Despre ce ți-ai amintit?
- Amintește-ți regula substantivului pornind de la ghicitoarea de mai jos:

2. Citește ghicitoarea. Selectează substantivele:

«„Sunt... cel înțelept,
Sunt ființă, lucru, obiect,
Mă găsești în casă,
Pe scaun, la masă...
Sunt munte, pădure și floare,
Sunt nor, sunt ploaie, sunt soare,
Sunt om, fluturaș, rîndunică,
Odesa, Chișinău, iepurică,
În fiecare zi, în fiecare noapte,
Mă roștești tare, în gând sau în șoapte.
În dragoste și ură, tristețe, bucurie,
Pe toate le ai datorită mie.
Sunt necesar în orice spui
Și de folos sunt eu oricui.
Mai îndrăzneț, mai emotiv,
Sunt cunoscutul... .»

Partea de vorbire care denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii, stări sufletești se numește substantiv. Respectiv substantivele răspund la întrebările cine? ce?, pe cine?(ce?), despre cine?(ce?) ș.a.

3. Completați tabelul de mai jos cu cîte patru cuvinte. Alcătuiți cîte o propoziție cu un substantiv din fiecare grup:

Ființe	Lucruri	Fenomene ale naturii

4. Enumerați în trei minute cît mai multe substantive ce denumesc:

animale sălbatice; unelte; flori; legume; jucării.

5. Deslușește textul. Subliniază cu o linie substantivele ce denumesc ființe, iar cele ce denumesc lucruri – cu două:

Era odată o și un . avea o găină și un . se oua cîte două de două ori pe zi. mîncă multe . nu-i dădea nici un . Într-o zi zise: «la dă-mi și mie niște ».

6. Spune ce denumesc următoarele substantive:

elev —	haină —	fulger —
bunic —	ploaie —	bucurie —
tristețe —	școală —	cucoș —
muncă —	știlou —	zăpadă —

7. Alcătuieste cît mai multe substantive care încep cu litera: **o, a, u, c**. Traduce substantivele în limba ucraineană.

LECȚIA 28

SUBSTANTIVELE PROPRII ȘI COMUNE

1. **JOC** Găsește perechea!

Scrieți pe un cartonaș verde un substantiv care întotdeauna se scrie cu literă mare. Pe un cartonaș albastru

– un substantiv cu literă mică, ce îl poate înlocui pe primul.

Exemplu: Ucraina – țară.

Așezați cartonașele verzi din clasă pe o bucată de tablă, cartonașele albastre – pe altă tablă. La semnalul învățătorului alege un singur cartonaș verde și îi găsești perechea cuvântului. Cîștigă primii copii care au format o pereche de cuvinte.

- Ce concluzie poți face?

După înțeles, substantivele se împart în:

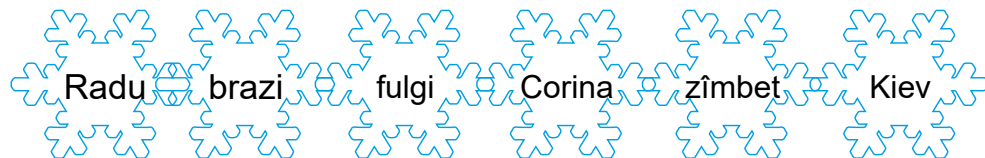
- **substantive comune** – denumesc obiecte de același fel (albină, ploaie, fluiet, încercare, veselie etc.)
- **substantive proprii** – denumesc numai anumite obiecte, spre a le deosebi de altele de același fel (Maria, Grivei, Italia, Marea Neagră, Kiev, Martie, Crăciun etc.). Substantivele comune se scriu cu literă mare numai dacă sunt la începutul propoziției. Substantivele proprii se scriu întotdeauna cu literă mare.

2. Subliniază în textul următor substantivele proprii cu o linie iar substantivele comune cu două:

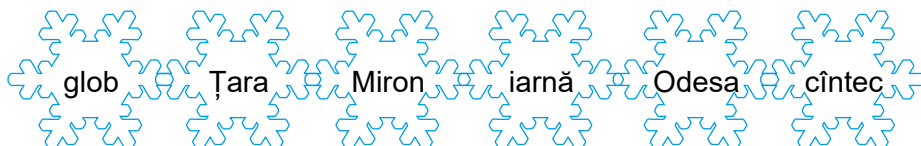
Marcelina și Gloria sunt surori. Ele iubesc mult școala, dar acum așteaptă cu nerăbdare vacanța de Craciun, ca să plece la bunici, în orașul Odesa. Doresc să își revadă bunicii, dar și animalele: pe Joiana, pe Miaunica, pe Azorel și iepurașii.

3. a. Selectați fulgușorii ce conțin substantive proprii. Alcătuiți câte o propoziție cu aceste cuvinte:

b. Selectați fulgușorii ce conțin substantive comune.
Alcătuiți cîte o propoziție cu aceste cuvinte:

4. Numește și scrie numai substantivele proprii, scrise corect din punct de vedere gramatical.

5. MĂ PREZINT

Numele și prenumele ---
Adresa ---
Școala în care învăț ---
Pasiunea mea ---
Prietenii mei ---
Cartea preferată ---
Sărbătorile preferate---

6. Enumerați în trei minute cît mai multe:

nume de persoane, nume de personaje, nume de țări,
nume de munți, nume de sărbători.

7. Subliniați în textul următor cu o linie substantivele comune și cu două substantivele proprii:

«Împreună cu colegile mele Angela, Ina și Cristina am plecat la Carpați.

Acolo totul era ca într-un basm. Un soare auriu mîngîia haina arămie a pădurii.

Un foșnet de mătase îmi atrase atenția. Veverița Viorica se legăna pe o ramură de arțar.

Am stat pînă la asfințitul soarelui, apoi am plecat acasă cu gîndul la frumusețile Ismailului».

7.1. Expune-ți părerea în scris «Ce importanță au pădurile pe Pămînt?»

8. Scrie ce orașe mari din Ucraina cunoști?

LECȚIA 29

GENUL SUBSTANTIVULUI

1. Scrie în locul punctelor cuvintele: *un, o, doi, două*.

Pe cer apăru _____ stea. _____ stele căzură în același timp. _____ copil privea îngîndurat spre cer. Pînă acasă mai avea de mers _____ pași.

- Ce concluzie faci?

Substantivul are trei genuri: masculin, feminin și neutru.

După modul în care se numără, substantivele pot fi grupate astfel:

- a. Substantive care se numără cu *un, doi*, sunt de genul masculin.

Exemplu: Un copil – doi copii.

b. Substantive care se numără cu *o, două*, sunt de genul feminin.

Exemplu: O casă – două case.

c. Substantive care se numără cu *un, două* sunt de genul neutru.

Exemplu: Un caiet – două caiete.

2. Repartizați în trei coloanțe substantivele date: genul feminin, genul masculin și genul neutru.

sat	broască	covrig	penar	școlăriță
bunică	moldovean	depozit	farfurie	urs
prieten	penar	cifră	cucoș	aspirator

3. Restabilește substantivele în funcție de genul cerut de fiecare coloană:

Gen masculin

umbrelă
tramvai
prosop
lup

Gen feminin

covor
floare
examen
mașina

Gen neutru

covrig
haina
pachet
papuc

4. Grupează substantivele după genul lor. Alcătuieste un text-descriere (5-6 propoziții) a unui substantiv de mai jos:

rîu
pisoai
veverițe
cocor
cîntec
cîine
prieten

feminin

masculin

neutru

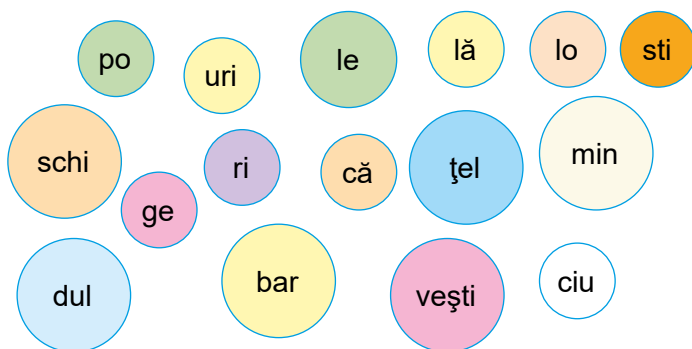
pescăruș
capră
albină
lalea
poet
veselie
interpretare

5. Formează substantive la genul feminin de la substantivele la genul masculin date mai jos:

leu –
croitor –
scriitor –
urs –

vînzător –
actor –
copil –
cumnat –

6. **JOC** Combină silabele și ajută-l pe Neștilă să formeze cuvinte noi !

7. Scrie cîte cinci substantive la fiecare gen (feminin, masculin, neutru). Alcătuiește cîte o propoziție cu cîte un cuvînt.

LECȚIA 30

NUMĂRUL SUBSTANTIVULUI

1. Transcrie textul, trecînd substantivele din paranteză la numărul potrivit.

Se zăreau (muntele) în depărtare. Ici-colo, cîte o (case) rătăcită printre (copac). Felurite (gîză) mișunau printre (firicelul) verzi de iarbă. (Apa) limpezi ale izvoarelor curgeau

lin printre (piatra) care străluceau în bătaia (razei) de soare.
Deasupra zburau (ștol) de (pasăre).

- Scrie substantivele la numărul singular într-o coloniță iar la numărul plural – în a doua.

Substantivul poate fi la numărul:

singular – denumește un singur obiect (trandafir, măr, întrebare, carte, elev)

plural – denumește mai multe obiecte (trandafiri, mere, întrebări, cărți, elevi)

2. Formează singularul următoarelor substantive:

cămăși	bunici	reviste	umbrele
pantaloni	cireșe	vizite	ochelari
poezii	cascade		

3. Scrie substantivele următoare la numărul plural:

Pîine, soră, cucoană, gospodar, plug, cîmp, sat, foc, miere, fotbal.

Unele substantive au forme numai de singular *miere, mărar, fotbal*, etc. Altele au forme numai la plural *icre, ochelari, pantaloni*, etc

4. Alcătuiți 4 propoziții cu substantive comune la numărul singular. Transformați propozițiile date, trecînd la numărul plural.

5. Selectați substantivele. Precizați numărul și genul lor:

Elena și Doru sunt frați. Amîndoi sunt școlari. Ei merg împreună la librărie. Doamna Maria, vînzătoarea, îi cunoaște demult.

După ce salută amîndoi politicios, Doru spune:

– Vă rugăm să ne dați două caiete de matematică, două creioane, un pix și un bloc mare de desen.

– Cu plăcere! Pofțiți!

– Vă mulțumim frumos, răspund copiii.

Un domn îi privește și spune:

– Ce copii politicoși!

<i>Gen masculin</i>	<i>Gen feminin</i>	<i>Gen neutru</i>

6. Rezolvă anagramele, apoi completează spațiile libere:

R I E U P E → _____

R U C I A A N → _____

B I A L Ă N → _____

→ felul subst.:

→ numărul:

→ genul:

→ felul subst.:

→ numărul:

→ genul:

→ felul subst.:

→ numărul:

→ genul:

7. Trece la plural substantivele după model. Alcătuieste două enunțuri cu unele din ele:

(un) fiu -- (niște) fii -- (toți) fiii

copil --

vizitiu --

exercițiu --

8. Cum înțelegi cuvîntul politețe? Explică în scris.

LECȚIA 31

SUBSTANTIVE SIMPLE ȘI COMPUSE. ORTOGRAFIA LOR

1. Citește propozițiile și indică ce denumesc cuvintele evidențiate. Observă cum se scriu ele.

Corina are o **floare**. **Floarea-soarelui** se rotește după soare. Mircea este un copil binecrescut. Personajul meu preferat este **Făt-Frumos**. Am fost la școala din Satul Nou.

După alcătuire substantivele (atât cele comune, cât și cele proprii) pot fi:

- **simple**: bunătațe, lapte, iepure, rîndunică, Radu, Elena, Cernăuți, avion, ștea etc.;
- **compuse**: bunăvoință, cal-de-mare, floarea-soarelui, Marea Baltică, Institutul de Medicină.

2. Scrieți cît mai multe substantive compuse care să denumească:

- nume de personaje;
- nume de localități;
- nume de plante;
- titluri de opere literare.

Substantivele compuse se scriu în diferite moduri:

- într-un cuvînt: bunăștare (bine + ștare), binefacere (bine + facere);
- prin cratimă: ștea-de-mare, viță-de-vie, ciuboțica-cucului;
- fără cratimă: Cetatea Albă, Biserica Albă, Delta Dunării, Universitatea Umanitară de Stat din Ismail.

3. Alcătuieste substantive compuse, nume proprii, care să conțină următoarele substantive simple.

Exemplu: *Oceanul Atlantic, Munții Alpi*
înstitut, școală, munți, mare, ocean

4. Din șirul de cuvinte simple formați substantive compuse. Alcătuiți două propoziții cu unele din ele. Analizați substantivele:

A păpa, lapte: gură, a căsca: gros, bot: venire, bine: floare, soare:

5. Completează:

Școala noastră se numește ...
Ea se afla pe strada . . . , în localitatea.... , raionul, regiunea

6. **Încearcă să fii poet.** Compune o poezie alegînd un substantiv compus:

7. Numește ce sărbători religioase sărbătorim pe parcursul întregului an. Alcătuieste trei propoziții cu unele din ele.

LECȚIA 32

CAZURILE SUBSTANTIVULUI

1. Citește propozițiile de mai jos:

lonel pornește vesel spre școală.
Geanta lui **lonel** este grea.

Marcelina povestește lui **lonel** o istorie interesantă.
Învățătoarea se uită cu mirare la **lonel**.

lonele, mergem la plimbare?

- Ce ai observat?
- De ce depinde schimbarea formei cuvântului?

Cunoaștem cinci cazuri:

Nominativ – **N** (cine?ce?)

Genitiv – **G** (al, a, ai, ale cui?)

Dativ – **D** (cui?)

Acuzativ – **A** (pe cine?, ce?, cu cine?, ce?, despre cine?, ce?)

Vocativul – **V** (fără întrebare)

2. Citiți. Determinați cazurile substantivelor evidențiate:

Anca este noua mea prietenă. Am făcut cunoștință cu **Anca** în vacanță. Are ochii căprui. Părul **Ancăi** e castaniu și drept. Are obrajii roșii ca bujorii. **Anca** nu e prea înaltă, dar vrea să joace baschet. Eu i-am făcut cadou **Ancăi** o minge de baschet.

Ești bravo, **Anca!**

3. Schimbați substantivele date după cazuri alcătuind propoziții:

Soarele, floare, mama, meleag.

4. Scrie. Pune substantivele din paranteză la forma corespunzătoare. Alcătuiește sfârșitul acestei povestiri:

Lui Andrei îi place să chinuiască (*vietatea*).

Într-o (*ziua*), Anca îl întrebă:

- De ce îl necăjești pe Azor, Andrei?
- Ce, (*cîine*) e (*omul*)?
- Nu e om. Dar vrea, și el (*joc*) și (*prieten*)....

5. Traduceți textul în limba moldovenească. Arătați cazurile substantivelor.

Це було взимку. Віра каталася на санчатах і знайшла біля бузку зламану гілочку.

Віра взяла її, принесла додому. Налила в глечик води й поставила гілочку.

Через кілька днів з'явилися зелені листочки.

Одного разу Віра глянула на зелену гілочку й помітила між листочками що з'явилася фіолетова квітка.

Віра глянула пильно на квітку, потім на сніговий килим і засувала.

5.1. Continuă gîndul, răspunzînd la întrebarea «De ce s-a întristat Vera?».

6. Copie, schimbînd substantivele din paranteză. Determină cazurile lor.

Este o frumoasă (ziua) de iarnă. Nu voi uita niciodată poveștile (bunica), spuse la gura sobei. (Prietena) meu i-au venit oaspeți din Moldova. Eu o aștept pe (prietenul) mea să plecăm la săniuș.

LECȚIA 33

FUNCȚIA SUBSTANTIVULUI ÎN PROPOZIȚIE

1. Citește propozițiile de mai jos. Urmărește cuvintele evidențiate. Analizează propozițiile date:

Copiii veseli pleacă la joacă. Toți părinții se sfăruiе pentru copiii săi. Jocurile copiilor sunt foarte interesante. Copilăria este cea mai frumoasă perioadă.

- Ce funcție pot îndeplini cuvintele evidențiate?
- Ce formează cuvintele evidențiate?

Pentru a îndeplini diferite funcții, un substantiv își poate schimba forma: **copiii, copiilor, copilărie.**

2. Scrie. Găsește părțile principale. Analizează substantivele după exemplul de mai jos:

Eu citesc o carte. Cartea este interesantă. Filele cărții sunt lucioase și albe. Aceasta este cartea Darinei. Am dăruit o carte pentru clasa întâi.

Exemplu: carte – *substantiv comun, numărul singular, genul feminin, parte de propoziție – subiect.*

În propoziție substantivul îndeplinește funcțiile:

- subiect;
- parte secundară de propoziție care determină un substantiv sau un verb;
- nume predicative.

3. Înlocuiește spațiile libere cu substantivele necesare pentru a îndeplini funcțiile cerute de întrebările date.

- a. (**cine?**) au plecat (**unde?**).
- b. Eu am citit (**ce?**) scrisă (**de cine?**).
- c. (**cine?**) a dăruit un buchet (**cui?**).

4. Scrieți propoziții în care substantivele *școală, om, pădure, furnică*, să fie pe rând, subiecte, nume predicative, părți secundare.

5. Scrieți câte două substantive care denumesc.

- ființe –
- fenomene ale naturii–

- lucruri –
- substantive proprii, nume de orașe –
- substantive proprii, nume de persoane –

6. Alcătuieste două propoziții cu unele din cuvintele de mai sus. În prima propoziție – subiect, a 2-a propoziție – complement.

7. Scrie. Subliniază substantivele din propoziții. Arată ce funcție îndeplinește în propoziție.

Călătorul mergea îngândurat. Aceasta este cartea mea. Pădurea de brazi era liniștită. Ana și Nicolae scriu o compunere.

LECȚIA 34

ADJECTIVUL. ACORDUL ADJECTIVULUI CU SUBSTANTIVUL

1. Aadaugă cuvinte-însușiri potrivite substantivelor. Ce ți-ai amintit?

iepuri ...

elev ...

poezie ...

albină ...

caiete ...

teste ...

Partea de vorbire ce arată însușirea unui substantiv se numește **adjectiv**. Adjectivul răspunde la întrebările *care?*, *ce fel de?*, *cum este?*. Cu ajutorul adjectivelor vorbirea devine mai interesantă.

2. Găsește substantivul potrivit pentru adjectivele date. Alcătuieste câte o propoziție.

Harnic, priceput, înțelept –

*Galbenă, socoasă, arămie –
Nou, îngrijit, păstrat –
Bulbucăți, negri, rotunzi –*

3. Analizează propozițiile de mai jos.

A căzut un
fulg argintiu.

Afară
ninge cu fulgi
argintii

3.1. Răspunde la următoarele întrebări:

- La ce număr este substantivul din prima propoziție?
Dar cel din a doua propoziție?
- Ce adjective însoțesc substantivele date?
- De ce nu putem schimba între ele adjectivele date?

4. Scrie la plural următoarele substantive însoțite de adjective:

Băiat prietenos –
Soldat mândru –
Rază caldă –
Masă bogată –
Zi veselă –

Adjectivul are același gen și număr ca și substantivul a
cărui însușire o arată.

Exemplu: floare mirositoare, băiat cuminte, caiet îngrijit.

5. Realizați acordul adjectivelor din paranteze cu substantivele ale căror însușiri le arată:

- Exemplu:** floare (gingaș) – floare gingașă
Potecă (îngust), carte (interesante), băiat (zburdalnici),
munte (înalți), lac (limpezi), gând (bune), spic (aurii).
- La ce gen și număr sunt îmbinările date?

6. Completează următoarele proverbe și zicători cu adjective potrivite:

- Omul ____, de pîine nu duce dor.
- Mîța ____ zgîrie rău.
- Paza ____ trece primejdia ____.
- Minciuna are picioare ____.

7. Transformați substantivele de mai jos în adjective. Alcătuiți trei propoziții cu unele din ele. Găsiți părțile principale și secundare în propoziție:

Prieten, apă, soare, bogăție, culoare, floare, curaj, putere.

7.1. Transformați următoarele adjective în substantive:

Exemplu: *frumos – frumusețe* verde –
rece – supărat –
fericită – înalt –
puternic – umed –
bucuros – cald –

8. Găsiți însușiri opuse adjectivelor date. Alcătuiți o vorbă înțeleaptă cu unele din aceste cuvinte:

mare – bogat –
dulce – alb –
rece – leneș –

9. Transformă următoarele substantive în adjective. Analizează fonetic două cuvinte la alegere:

vișină, trandafir, primăvară, miros, joc, minciună, gură, bunătate, încredere.

10. Alcătuieste enunțuri cu ajutorul adjectivelor trecute la numărul plural, formînd un text. Întitulați-l:

- zglobiu:
- argintiu:
- plumburiu:
- cenușiu:
- străveziu:

11. Realizează acordul adjectivelor cu substantivele în propozițiile de mai jos. Scrie la ce gen și număr se află adjectivele date. Traduce în limba ucraineană:

Bunica spune o poveste (frumoase). Afară ninge cu fulgi (mare). Iepurașul (fricoși) tresare la zgomote. Cîmpia (albe) se întinde pînă în zarea (depărtate).

LECȚIA 35

FUNCȚIA ADJECTIVULUI ÎN PROPOZIȚIE

1. Formează propoziții din șirul de cuvinte:

Sat, peste ninge, mari, cu, fulgi.
Toți, fericiți, copiii, sunt.

- Ce fel de propoziții ai obținut?
- Găsește părțile principale.
- Numește adjectivele. Ce poți spune?

Adjectivul, de obicei, poate avea funcție sintactică de parte secundară, atribut sau nume predicativ.

2. Transcrie următoarele propoziții. Subliniază adjectivele și precizează funcția lor în propoziție.

Uite o fetiță veselă și frumoasă.
Sunt toți copiii frumoși și veseli.

3. Completați proverbele cu adjective de mai jos. Subliniați conform rolului în propoziție:

Lucrul (care?) nu se face cu grabă. Brazda (care?) răsturnată, pîine (ce fel de?) pe lopată. Lucrul are rădăcini (ce fel de?), dar fructe (ce fel de?).

(alb, negru, bun, dulce, amar)

4. Pune adjectivele din paranteză la acelaș număr și gen cu substantivul dat. Cu o îmbinare alcătuiește o propoziție. Scrie și analizează:

țară (frumos, bogat), lan (mănoasă, întinsă), codru (bătrîna, deasă), albină (harnic), elevă (eminent, exemplar).

5. Treceți la numărul plural grupurile substantiv-adjectiv astfel:

Grupuri de substantiv-adjectiv	Numărul plural Adjectivul stă după substantiv	Numărul plural Adjectivul stă înaintea substantivului
fulg argintiu		
copil zglobiu		
băiat hazliu		
pasăre cîntăreață		

6. Alcătuieste două propoziții în care adjectivul groasă să fie atribut și nume predicativ.

7. Amintește-ți ce jocuri de iarnă cunoști, folosind cât mai multe adjective.

LECȚIA 36

CE CUNOSC?

1. Citește textul. În prima coloniță selectează substantivele comune, iar în a doua – cele proprii:

Valentin s-a dus la librărie cu sora sa, Alina. La ieșire s-au întâlnit cu Ana și Ion. Toți copiii au plecat la circ. La începutul spectacolului, au apărut animalele. Dresorul i-a încântat pe copii. Nu știa pe cine să aplaude mai mult: pe Martinică sau pe Iepurilă.

2. Scrie corect formele de singular ale substantivelor. Arată genul lor:

genți –

alei –

oameni –

tablouri –

foi –

copii –

3. Înlocuiește substantivul comun din paranteză cu un substantiv propriu:

(Băiatul) ascultă muzică.

(Țara) are capitala la (un oraș).

Pe (rîu) și pe (mare) circulă multe vapoare.

Vecinul meu a ieșit în parc cu (cățelul).

Ei au fost la schi în (munți).

4. Scrie potrivit cuvintele *un, o, doi, două*.

Dumitraș a văzut ... iepure. ... vrăbiuțe ciripeau pe o creangă. Ionel a întâlnit pe drum ... fetiță plângând. Pe o bătrână au ajutat-o ... băieți să traverseze strada.

5. Citește fragmentul de mai jos. Selectează adjectivele cu substantivele pe care le lămuresc. Indică genul și numărul lor:

Într-o noapte caldă de primăvară, s-a auzit în înălțimile albastre tînguirea oștenită a cocorilor. Soseau din depărtările cu lumina prea albă și fierbinte, în această adevărată a lor țară, veche și neuitată...

6. Învățătoarea întreabă elevii:

- Care este pluralul pentru substantivul copil?
- Gigel răspunde:
- Gemeni, doamna învățătoare!
 - Tu ce părere ai?

LECȚIA 37

VERBUL. NUMĂRUL ȘI PERSOANA

1. Scrie acțiuni pe care le poate face animalul din imagine. La ce întrebare răspund aceste cuvinte?

2. Citește textul de mai jos. Găsește cuvintele ce arată acțiuni.

Un pescar prinse un peștișor. Acesta îl rugă să îl lase în baltă. Pescarul milos îl ascultă. Peștișorul îi mulțumi și se îndreptă spre adâncul lacului.

- Găsește predicatetele. Câte predicatete conține textul de mai sus?
- Amintește-ți regula, ce este verbul?

2.1. Imaginează-ți că stai de vorbă cu un peștișor de aur. Ce îi vei cere tu? De ce?

Verbul este partea de vorbire care exprimă:

- **acțiuni:** a citi, a fugi, a aranja etc.;
- **stări:** a sta, a tăcea, a se bucura, a se întrista etc.;
- **existența:** a fi, a se afla, a exista etc.

Verbul răspunde la întrebările **ce face?, ce a făcut?, ce va face?**

3. Completează cu verbe ce arată:

<i>acțiunea:</i>	<i>starea:</i>	<i>existența:</i>
Vântul ... prin tufișuri. Elevul ... un text. Clopoțelul ... de ieșire.	Fata babei ... pe prispă. Ion ... trenul pe peron. Bătrînul ... pe scaun.	Ea ... în grădină. În acvariu ... mulți pești. La școală ... sală de sport.

4. Scrie acțiuni care se potrivesc. Arată forma inițială a verbelor după modelul de mai jos:

Vântul Soarele Bunica Doctorul
Învățătoarea... . Omenirea....

Model: *sufla – a sufla*

5. Transformă propozițiile astfel încât verbele să fie la plural:

Eu citesc revista *Alunelul*. Tu ești elev în clasa a IV-a? El cântă foarte frumos. Ea știe toate capitalele țărilor membre ale Uniunii Europene.

Verbul își schimbă forma după persoană și număr:

<i>persoana</i>	<i>numărul singular</i>	<i>numărul plural</i>
<i>persoana I</i> (care vorbește)	eu <i>citesc</i>	noi <i>citim</i>
<i>persoana a II-a</i> (cu care se vorbește)	tu <i>citești</i>	voi <i>citiți</i>
<i>persoana a III-a</i> (despre care se vorbește)	el (ea) <i>citește</i>	ei (ele) <i>citesc</i>

6. Puneți verbul “a înțelege” la următoarele forme și alcătuiți câte o propoziție:

- persoana I, nr. plural,
- persoana a III-a, nr. singular,
- persoana a II-a, nr. plural,

7. Scrie forma corectă a verbelor din paranteză. Numește persoana și numărul fiecărui verb:

Miron (merg) la bunica. Sorina și Eugenia (lucrăm) la studiul tematic «Planetele». Copiii (rezolvăm) probleme dintr-o nouă culegere. Eu (pleacă) în vacanță la munte.

LECȚIA 38

TIMPURILE VERBULUI

1. Raspunde la urmatoarele întrebări și indică timpul verbelor din răspunsurile tale, astfel: **P**(prezent), **T** (trecut), **V** (viitor).

Cîți ani vei avea tu peste trei ani? Peste trei ani ...
Ce ai servit ieri la micul dejun? Eu ...

Ce faci tu acum? Eu acum ...

Ce zi va fi peste două zile? Peste două zile ...

Verbul are trei timpuri. Timpurile verbului indică momentul în care se petrece acțiunea.

• *prezent* – citesc

• *trecut* – mergeam, se răzbunase

• *viitor* – v-om merge, am să o gădesc

2. Treceți verbele următoare la cele trei timpuri: *prezent*, *trecut* și *viitor*, persoana I, numărul singular:

a ști, a fugi, a vedea, a vopsi, a lucra, a doborî, a scrie, a culege.

<i>PREZENT</i>	<i>TRECUT</i>	<i>VIITOR</i>

3. Transformă propozițiile următoare, înlocuind verbele cu forma corespunzătoare timpului trecut.

Mitruț râde și bate din palme.

Miron fugе iute spre casă.

Primii ghiocеi răsar de sub plăpumioara albă de zapadă.

4. Găsiți verbele. Analizați, precizînd persoana, numărul și timpul:

Cei trei au străbătut mlaștina și s-au afundat în pădure. La gura unei văi s-au oprit. În dreapta și în stînga se ridicau două crește împădurite. Pe firul văii susură apa limpede a unui pîrău.

– Eu zic să urcăm pe munte, a propus militarul.

– Urcăm, au răspuns cei doi flăcăi.

– De aici însă, ne v-om despărți. Pornim pe trei direcții și ne v-om întîlni în poiană.

5. Pune verbul a înțelege la următoarele forme:

- persoana I, numărul plural, timpul trecut;
- persoana a III-a, numărul singular, timpul viitor;
- persoana a II-a, numărul plural, timpul prezent.

6. Traduce în limba moldovenească următoarele propoziții.
Arată timpurile verbelor folosite:

Заспівав у гаю соловейко. Надійшла весна весела.
Розквітає в долині калина. Я іду рідною землею. Випало
багато снігу. Будемо співати пісню веселеньку.

7. **JOС** Telefonul

- Imaginează-ți că vorbești cu mama ta la telefon și trebuie să-i explici cum ai făcut ordine în casă.
- Simulează un dialog în acest sens.
- Folosește cât mai multe verbe la diferite timpuri.

8. Subliniază verbele și completează tabelul:

Un soare palid străbate printre ramuri. Florile sunt la fereastră. Natura s-a întristat.
Iarna va pleca în curînd.

verb	exprimă	timp	număr	persoană

LECȚIA 39

CONJUGAREA VERBULUI LA TIMPUL TRECUT

1. Citește enunțurile și arată când se desfășoară acțiunea denumită de verbele evidențiate.

Ieri **am mers** la bunici. **Am plecat** împreună cu Andrei. Bunei **erau** foarte bucuroși.

Schimbarea verbelor după timp, persoane și numere se numește **conjugare**. Timpul trecut arată că acțiunea verbului s-a desfășurat înainte de momentul vorbirii. Timpul trecut poate avea forme diferite (cîntam, am cîntat, cîntai, cîntasem). Unele forme arăta o acțiune trecută ce durează continuu (cîntam) și o acțiune trecută terminată (am cîntat, cîntasem).

2. Completează propozițiile.

1. Eu (*ce am făcut?*) am udat florile. 2. Tu (*ce ai făcut?*) ...
3. El (ea) (*ce a făcut?*) ... 4. Noi (*ce am făcut?*) ... 5. Voi (*ce ați făcut?*) ... 6. Ei (ele) (*ce au făcut?*) ...

3. Completează tabelul de mai jos cu formele verbelor:

a cînta, a linia, a merge, a înțelege, a privi la timpul trecut.

Persoana	Numărul	
	<i>singular</i>	<i>plural</i>
I	eu	noi
II	tu	voi
III	el (ea)	ei (ele)

4. Pune verbele din paranteză la timpul, numărul și persoana indicată.

(a culege) mere.

(trecut, pers. I, nr. plural)

(a povesti) cele întâmplate.

(trecut, pers. a III-a, nr. plural)

(a da) un test.

(trecut, pers. a II-a, nr. singular)

5. Dați exemple de verbe care să arăte acțiuni ce au avut loc înainte de a veni la școală.

6. Găsiți verbele cu înțeles opus verbelor din prima coloană a tabelului următor și scrieți-le în a doua coloană.

Verbe date	Verbe cu înțeles opus
ai venit	ai plecat
s-a trezit	...
te-ai supărat	...
tăcea	...
se dezbrăca	...
a râde	...
s-a întunecat	...

7. Transcrie propozițiile care conțin verbe la timpul trecut.

Roata morii se învârtea cu repeziciune.

Bunicuța pregătește învîrtită cu mac.

Soarele a răsărit devreme.

Copiii au plecat la școală.

Cîntecele răsunau peste tot.

Mugurii se desfac în lumina caldă a razelor de soare.

LECȚIA 40

CONJUGAREA VERBULUI LA TIMPUL PREZENT

1. Citește textul și gîndește-te cînd are loc acțiunea arătată de fiecare verb subliniat.

E dimineață. Eu mă îndrept spre școală. În drumul meu o întîlnesc pe colega mea de bancă, Mădălina. Discutăm despre lecțiile de astăzi. Apoi îi povestesc textul pe care l-am făcut la limba moldovenească. Ea mă ascultă cu atenție.

Cînd acțiunea verbului se petrece în momentul vorbirii, verbul este la timpul prezent (ce face? – scrie, cîntă, doarme)

2. Completează propozițiile.

Eu (ce fac?) vizionez un film.
Tu (ce faci?) ... un film.
El (ce face?) ... un film.
Ea (ce face?) ... un film.
Noi (ce facem?) ... un film.
Voi (ce faceți?) ... un film.
Ei (ce fac?) ... un film.
Ele (ce fac?) ... un film.

3. Ce fac copiii din imagine?
Conjugă verbele la timpul prezent.

4. Pune la forma corespunzătoare verbele din paranteze din textul următor:

Adriana (a fi) elevă în clasa a patra. (a învăța) foarte bine. În timpul liber, ea (a se duce) la Clubul Copiilor. Acolo (a juca) șah. Uneori (a participa) la concursuri. Când (a ieși) învingătoare, (a primi) premii și diplome.

- Traduce propozițiile în limba ucraineană.

5. Conjugă verbele:

a cumpăra, a vedea, a merge, a citi la timpul prezent.

6. Scrie cuvintele în ordinea indicată. Scrie propozițiile obținute. Conjugă verbele.

14 duce	5 Mircea	6 scena	12 la	10 zburdă
15 pe	4 mieii	7 sacul	8 intră	1 verde
3 actorii	11 pe	2 mare	13 iarba	9 moară

- 5, 14, 7, 12, 9
- 15, 6, 2, 8, 3
- 4, 10, 11, 13, 1

7. Copie proverbele. Subliniază verbele la timpul prezent.

Cine strânge vara este un om chibzuit, cine doarme în timpul secerișului este un om care se face de rușine. Ura stîrnește certurile, dar dragostea acoperă toate greșelile. O inimă veselă înseninează fața.

8. Deslușește un proverb de mai sus prin 4-5 propoziții.

LECȚIA 41

CONJUGAREA VERBULUI LA TIMPUL VIITOR

1. Subliniază cu o linie verbele la timpul viitor din textul următor.

Într-o vineri, Sorina a întrebat-o pe mama sa:

– Cum vom petrece ziua de mâine, mama?

– După ce vom lua micul dejun, ne vom pregăti pentru drumeție. Eu voi pune cele necesare pentru dejun pe care-l vom lua pe malul Prutului.

Atunci cînd acțiunea verbului urmează a se desfășura în viitor, după momentul în care se vorbește, spunem despre verb că este la timpul viitor. La timpul viitor verbele se schimbă cu ajutorul cuvintelor ajutătoare *voi, vei, va* la singular și *vom, veți, vor* la plural. Forma verbului de bază rămîne neschimbată.

2. Completează propozițiile.

Eu (*ce voi face?*) voi desena o floare.

Tu (*ce vei face?*)

El (ea) (*ce va face?*)

Noi (*ce vom face?*)

Voi (*ce veți face?*)

Ei (ele) (*ce vor face?*)

2.1. Poveștește o snoavă, pe care o cunoști tu.

3. Completează proverbele de mai jos cu verbele potrivite. La ce timp sunt verbele date?

Cine ___ după doi iepuri, nu ___ nici unul.

Cine-i harnic și ___ are tot ce vrea.

Cine ___ azi un ou, mâine ___ un bou.

Cine ___ groapă altuia, ___ singur în ea.
Apa ____, pietrele ____.
O rîndunică nu ___ primăvara.

4. Găsiți cîte trei verbe la timpul prezent, trecut și viitor.

Cu ce se ocupă un elev? Care sunt ocupațiile mamei?

5. Scrieți acțiuni care se potrivesc:

Vîntul ____ . Soarele ____ .
Cîinele ____ . Doctorul ____ .

• Scrieți forma inițială a verbelor ce urmează:

Model: priveam – a privi

Scriam, gîndeam, voi desena, alergasem, cînt, citesc, copiaserăm.

• Alcătuiți propoziții cu fiecare verb, plasîndu-l la timpul viitor.

6. Alcătuieste versuri după primul rînd.

Doi copii s-au întîlnit

.....

Ghiocei și viorele

.....

• Subliniază verbele, arată la ce întrebări răspund?

7. Alcătuieste propoziții în care:

- verbul a duce să fie la persoana a II-a, numărul singular, timpul viitor.
- verbul a auzi să fie la persoana I, numărul singular, timpul viitor.
- verbul a purta să fie la persoana a III-a, la numărul singular, timpul viitor.

8. Subliniază verbele și analizează-le. Indică timpul, persoana și numărul lor.

Ascultă sfaturile părinților tăi!
Mîine vor veni la noi verișorii din Moldova.
Ziua de 1 Martie a fost una dintre cele mai frumoase din viața mea.
Ne vom aminti cu drag chipul căprioarei.
Am fost în vacanța mare.

LECȚIA 42

FUNCȚIA VERBULUI ÎN PROPOZIȚIE

1. Subliniază verbele din propoziții și arată ce funcție au ele în propoziție.

Profesorul căuta cu privirea pe cineva. Băiețașul cu părul negru a urcat sprinten în trăsură. S-a așezat alături de iubitul său profesor.

Verbele care exprimă acțiuni săvîrșite de diferite persoane au funcția de predicate în propoziție. Aceste predicate sunt verbale, deoarece verbul îndeplinește singur funcția de predicat.

2. Scrie la forma potrivită verbele dintre paranteze. Subliniază părțile principale ale propozițiilor. Ce funcție au verbele în propoziții?

Păcală, care se ținea numai de păcăleli, (a plecat) de acasă cu un sac plin de coj de nuci și (a începe) să strige cît îl ținea gura:

– Hai la nuuuci!

Din celălalt capăt al drumului (a aparea) Tîndală care (a duce) și el un sac, însă sacul era plin cu mătasea broaștei și (a începe) să (a striga) cît îl ținea gura:

– Hai la mătaasă!

3. Scrie cîte trei verbe care se potrivesc cu desenul dat, alcătuieste propoziții cu ele.

...
...
...

...
...
...

...
...
...

Cînd verbul **a fi** poate fi înlocuit cu verbele a exista, a se afla, a se găsi, spunem că e **verb predicativ**, adică poate alcătui singur predicatul verbal.

4. Subliniază verbul **a fi** și precizează funcția lui în propoziție (predicat verbal sau ajută la formarea predicatului nominal).

Elena este harnică. Tata este medic. Cerul este senin.
Soarele este strălucitor. Fata era ascultătoare.

Cînd verbul **a fi** nu are înțelesul de **a exista, a se afla**, intră în alcătuirea *predicativului nominal*. Predicatul nominal este format din verbul **a fi** și **numele predicativ**. Numele predicative pot fi exprimate prin substantive sau adjective.

5. Citiți. Selectați propozițiile în care verbul **a fi** îndeplinește funcția de predicat verbal.

Alina este în casă. Miaunică stă alături de fetiță. Bunica a fost la piață. Acum povestește. Alina este atentă. Bunicul vine în casă. El este obosit. A muncit toată ziua în grădină. Alina pregătește un ceai. Bunii sunt bucuroși. Miaunică este după sobă. Toarce toată ziua.

6. Formulați cîte o propoziție în care verbul să fie:

- la persoana a II-a, numărul plural;
- la persoana I, numărul singular;
- la persoana a III-a, numărul plural;
- la persoana a III-a, numărul singular.

7. Scrie o scurtă compunere din cinci-șase enunțuri cu titlul dat:

«Școala – casa cu minuni!».

8. Scrie. Subliniază verbele și arată funcția lor în propoziție.

Sandu și Dumitru sunt elevi în clasa a patra. În brad este o veveriță. Tata este în grădină. Adriana este o școlăriță harnică. Eu sunt fratele ei.

LECȚIA 43

PRONUMELE. PRONUMELE PERSONAL

1. Citește propozițiile.

a) Completează spațiile libere cu cuvinte care le înlocuiesc pe cele evidențiate.

Mama împodobește bradul cu gutui.

_____ împodobește bradul cu gutui.

Eu, fratele și sora ne bucurăm de pâine și gutui.

_____ ne bucurăm de pâine și gutui.

Copiii adormeau împăcați că au betea pentru sărbători.

_____ adormeau împăcați că au betea pentru sărbători.

Gutuiile sunt ca niște stele călăuzitoare pentru creștini.

_____ sunt ca niște stele călăuzitoare pentru creștini.

b) Cum se numesc cuvintele ce înlocuiesc termenii evidențiați?

Cuvintele *noi, ea, ei, ele* țin locul substantivelor.

Partea de vorbire care ține locul unui nume se numește pronume. Pronumele *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele* sunt **pronume personale**.

Persoana I (eu, noi): arată persoana sau persoanele care vorbesc.

Persoana a II-a (tu, voi): arată persoana sau persoanele cu care se vorbește.

Persoana a III-a (el, ea, ei, ele): arată persoana sau persoanele despre care se vorbește.

2. Scrie poezia. Subliniază pronumele personale, arată persoana și numărul lor.

Eu și ea, și el și ei
Bine ne jucăm, hei, hei!
Cînd veniți și voi la noi,
Joaca mare e în toi.

3. Înlocuiește substantivele subliniate cu pronumele potrivit.

Dana a luat un buchet de flori. Ionuț și colegii realizează o revistă.

Natalia cu fratele ei i-au vizitat pe bunici. Danu cu Ioana au ajutat-o pe doamna învățătoare. Andrei mă cunoaște pe mine.

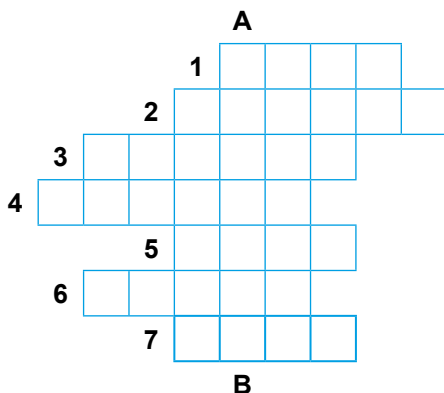
4. Formulează propoziții folosind pronume personal la:

- persoana a II-a, numărul plural;
 - persoana a III-a, numărul singular;
 - persoana I, numărul plural.
- copac • colb • aplecat • nici unul • cară • frică • secol

5. Schimbă numărul pronumelui și scrie apoi corect propozițiile:

(Ei) iubește natura. (Voi) pleci în turneu. (Eu) alergați prin curte. Eu știu că (voi) ești Făt-Frumos. (Tu) sunteți ai țării viitor. (Eu) ne mîndrim cu satul nostru.

6. Completează cu sinonime și descoperă o parte de vorbire:

1. colb
2. copac
3. aplecat
4. nici unul
5. cară
6. frică
7. secol

7. Găsește propoziția din dreptunghi. La ce număr și la ce persoană e pronumele găsit?

e	r	t	u	t	i	i	E	l	e	j	j	j	l	l	p	p	s	s	a
d	d	o	r	e	s	c	a	a	g	g	h	h	j	j	k	k	l	l	b
e	s	s	d	d	f	f	g	g	h	u	i	l	o	i	i	p	l	s	ă
j	z	z	x	c	v	b	n	m	k	j	d	e	v	i	n	ă	d	r	e
q	w	e	r	t	î	n	v	ă	ț	ă	t	o	a	r	e	u	u	i	o

8. Scrieți o compunere pe tema «Jocurile noastre preferate» folosind pronume personale.

9. Înlocuiește pronumele personale din propozițiile de mai jos cu grupurile de cuvinte corespunzătoare din paranteze.

Noi mergem la înot o dată pe săptămână.

Vezi tu? Iar am întârziat!

După meciul de fotbal a venit și el.

De ce vrea ea cartea aceasta?

Ele sunt prietene foarte bune.

(*Maria și Luiza; Cătăline; Eu și fratele meu; Dorina; tata*)

LECȚIA 44

PRONUMELE INTEROGATIVE. PRONUMELE DEMONSTRATIVE

1. Citește textul. Gîndește-te asupra sensului cuvintelor evidențiate.

Cine nu a învățat poezia? Pe cine aștepți? Care dintre voi nu vine la fotbal? Ce să spună?

Pronumele care țin locul cuvintelor așteptate ca răspuns la întrebare se numesc interogative (*cine?, care?, ce,? cît?*).

2. Scrie și subliniază pronumele interogative.

Cine a intrat în clasă? Ce era scris la tablă? Ce lună este acum? Cine e sora ta? Care fetiță cîntă mai bine? Cine a plîns aici?

3. Citește textul. Atrage atenția la cuvintele evidențiate.

Ceilalți au plecat mai departe. Aceștea au strîns mai multe ciuperci. Verde și proaspăt, acesta pare împodobit de îngeri care cîntă.

Pronumele demonstrative indică apropierea sau depărtarea unui obiect față de vorbitor, identitatea obiectului cu altele. Pronumele demonstrativ poate fi:

- de apropiere: acesta, aceasta, aceștea, acestuia, acesteia, acestora;
- de depărtare: acela, aceea, acelea, (celălalt, cealălaltă, ceilalți, celelalte) celuia, aceleia, acelora (celuilalt, celeilalte, celorlalți, celorlalte);
- de identitate: același, aceeași, aceiași, aceleași, aceluiași, aceleiași, același.

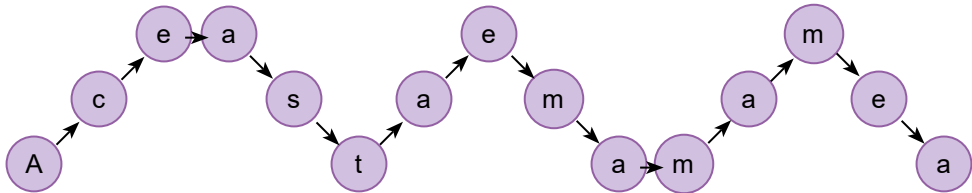
4. Scrie. Completează enunțurile cu pronume demonstrative.

Mărul acesta este mai gustos decât ... pe care l-am mâncat ieri. Nu vreau rochia aceasta, o vreau pe Părerea ... este mai interesantă. Mingea este la

5. Alcătuiți patru propoziții cu pronume interogative și demonstrative.

6. **JOC** Găsește propoziția, subliniază pronumele, ce fel de pronume este?

7. Traduce. Subliniază pronumele demonstrative.

Брат чекає цих. Цей мій однокласник. Цьому я допоміг. Він вказав на також. Батьки цього поїхали вчора.

LECȚIA 45 CE CUNOSC?

1. Scrie. Subliniază verbele, precizează persoana și numărul lor.

Învățații intră pe rând. Copiii merg în camera lor. Copacii au înverzit. În curînd va ploua. Am văzut un spectacol frumos.

Voi reveni cu vești bune. Cătălina a scris o poezie dedicată eroilor neamului nostru.

2. Grupează verbele date pe trei coloane, după timpul la care se află:

spun, am privit, mîncau, fuseseră, va săruta, trece, am purtat, plîngeau, vor șta, întrebasesm, au sosit, vom intra, doarme, vei auzi.

3. Scrie fragmentul de mai jos, completîndu-i spațiile cu pronumele personale potrivite.

... am o bomboană,
... ai o caștană,
... o bicicletă
... o caștanietă.
... avem, privește,
Toți cîte un pește,
... tot pește aveți
Dar n-aveți mustăți
... sunt bravi schiori,
... scriu scrisori.

4. Formulează propoziții în care verbele se fie la:

- timpul prezent, pers. a III-a, nr. singular;
- timpul trecut, pers. a II-a, nr. plural;
- timpul viitor, pers. I, nr. plural.

5. Subliniază părțile principale ale propozițiilor. Ce funcție au verbele în propoziții?

Copiii fac ordine în clasă. Fetitele ud florile, iar băieții șterg tabla. Doamna învățătoare îi felicită pentru hărnicia lor. Toți sunt bucuroși.

6. Compune o poezie pe tema «Limba maternă».

LECȚIA 46

NUMERALUL. NUMERALELE CARDINALE ȘI ORDINALE

1. Citește propozițiile următoare. Observă numeralele subliniate.

Am citit lecția de trei, ori nu o dată. Trei elevi au ajuns la timp, iar doi au întârziat. În banca întîi stă o fetiță timidă. Când doi se bat, al treilea câștigă. Dinu are cinci ani.

- Ce exprimă fiecare numeral?

Numeralul este partea de vorbire care exprimă numărul (cardinale) sau ordinea obiectelor numărate (ordinale). Unele numerale se schimbă după gen (a treia, al treilea).

- cardinal – exprimă un număr sau numărul obiectelor.

Exemplu: În vază erau șapte garoafe.

- ordinal – exprimă ordinea obiectelor prin numărare.

Exemplu: În banca a treia stă Monica.

2. Grupează, pe două coloane, numeralele cardinale și ordinale: trei, întâiul, doisprezece, douăzeci și nouă, al treilea, primul, al douăzecilea, șapte sute, al cincilea, nouă.

3. Subliniază numeralele din textul de mai jos:

«Azi am cumpărat din piață
De doi lei ceva verdeață,
Castraveți de patru lei,
De cincizeci de bani – ardei,
De doi lei am luat alune
Și de patru lei căpșune.
Pe o pungă de ciuperci
Am dat cinci lei șaptezeci,
Treizeci de bani pe un chibrit,
Voi știți cât am cheltuit?»

4. Citește numărătorile.

a. Memorează una dintre ele. Scrie-o după memorie.

Una, două,
Șase, nouă,
Sare cloșca de pe ouă.
A sărit și a fugit,
Tu ești bună de mijit.

.....
Unu, doi – tata ară în zăvoi,
Trei, patru – arătura este gata,
Cinci, șase – seamănă sămînță-aleasă,
Șapte, opt – grîul de acum s-a copt,
Nouă, zece – tata cu combina trece.

b. Încercați să alcătuiți și voi o numărătoare. Folosiți-o în jocurile voastre.

5. Alegeți numai substantivele ce denumesc obiecte ce se pot număra cu ajutorul numeralelor scrise în mijloc.

copii	nopti	flori	pești
film	doi		carte
miei	păsări	cercei	ardei

mere	actori	oi	foaie
cărți	două		cîini
păr	seri	ceară	ierni

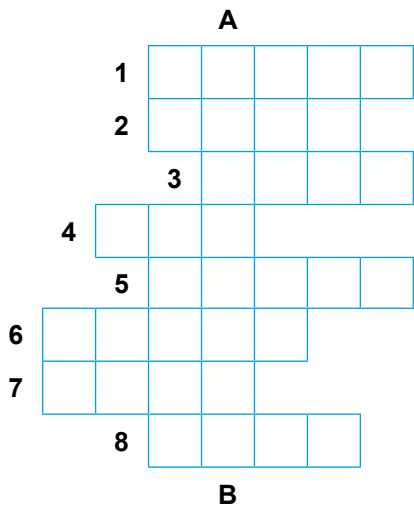
6. Completează cu litere numeralele care lipsesc.

Eu mă trezesc în fiecare dimineață la ora Școala începe la ora În clasa noastră sunt ... elevi. În clasă avem ... bănci și ... scaune.

6.1. Redă în scris regimul zilei al tău.

7. Găsește numerele care lipsesc din propoziții și completează rebusul. Pe verticala **AB** vei obține numele primei luni din an:

1. O mână are ... degete.
2. O jumătate de an înseamnă ... luni.
3. Trei ori trei egal cu
4. Primul înseamnă numărul
5. Alba-ca-Zăpada și cei ... pitici.
6. La noi, un an are ... anotimpuri.
7. Capra cu ... iezi.
8. Patru plus șase egal cu

LECȚIA 47

NUMERALE SIMPLE ȘI COMPUSE. ORTOGRAFIA NUMERALELOR

1. Citește. Observă numerele din text.

În ziua de nouă noiembrie, noi, cei douăzeci și doi de elevi ai clasei a patra, împreună cu doamna învățătoare, trebuia să plecăm în excursie.

- Prin ce se deosebesc numerele nouă, douăzeci și doi?

După alcătuire **numeralele cardinale** sunt:
simple: de la *unu* pînă la *zece* inclusiv, *sută*, *mie*, *million*,
miliard;
compuse: de la *unsprezece* înainte; cu excepția celor
numite mai sus.

2. Subliniază cu o linie numeralele simple și cu două linii numeralele compuse din text.

Într-un autobuz erau treizeci și doi de călători. La prima stație au coborît nouă călători și au urcat șaisprezece. Astfel, la plecarea autobuzului din stație, în acesta erau treizeci și nouă de călători.

2.1. Enumeră în scris «Ce reguli trebuie să respecti în transport?»

3. Citește exemplele. Observă scrierea lor.

Eu am nouă ani și cinci luni. Sora mea mai mare, Elena, are paisprezece ani. Mama mea are treizeci și opt și este cu cinci ani mai mică decît tatăl meu. Bunica împlinește peste trei luni cincizeci și opt de ani. Dumneaei este cu doi ani mai mică decît bunicul.

- Ce puteți spune despre structura numeralului paisprezece?

Numeralele cardinale compuse de la *unsprezece* pînă la *nouăsprezece* inclusiv se scriu împreună.
Exemplu: paisprezece, cincisprezece.
Tot împreună se scriu numeralele care exprimă numărul zecilor.
Exemplu: patruzeci, cincizeci.
Restul numeralelor se scriu separat.
Exemplu: patruzeci și cinci, patru mii cinci sute.

4. Scrie forma corectă a numeralelor.

- O mie – omie
- Treisutepatru zeci – trei sute patruzeci
- Treisprezece – trei spre zece
- Şase mii – şasemii
- Omie şaptesute nouăzeci şidoi – o mie şapte sute nouăzeci şi doi
- Optsprezece – optspre zece

5. Scrie cu litere numerele după balonaşele lui Vinni Puh.

- Care din numerele este de prisos? Alcătuiți cu el o propoziție.
- Subliniați părțile principale și secundare ale propoziției.

6. Citește. Explică sensul expresiilor. Selectează numerele împreună cu substantivele pe care le însoțesc.

Peste nouă mări și țări. A vorbi în patru ochi. Nu face nici două parale. A lua pe cineva la trei parale. A fi cu ochii în patru. Are un ochi la ceafă. A cincea roată la căruță.

7. Găsește proverbele după desenele date. Subliniază numeralul.

8. Traduceți. Scrieți numeralele de mai jos în două colonite: prima – cele simple, în a doua – compuse:

Сімнадцять, двадцять три, шість, сто, один, сорок чотири, дев'яносто два, шістдесят три, вісімнадцять.

9. Completează propozițiile cu numerale.

În clasa noastră sunt ... de elevi. Din numărul acastora, ... sunt fete, iar ... sunt băieți. Pe rândul din apropierea geamurilor sunt ... elevi așezați în ... bănci, pe rândul de la mijloc sunt ... elevi care stau în ... bănci, iar restul, adică ... elevi, stau în ... bănci dinspre perete.

9.1. Amintește-ți regulile de comportare cu colegii la școală.

LECȚIA 48

ADVERBUL. ADVERBELE SIMPLE ȘI COMPUSE

1. Scrie propozițiile. Indică pe care cuvinte le lămuresc cuvintele evidențiate și la ce întrebări răspund acestea.

Eu citesc repede. Noi vom citi repede.

Azi el a desenat un vapor. Azi tu vei desena un vapor.

Voi ați lucrat aici . Aici lucrează ei.

- Ce părți de vorbire sunt cuvintele lămurite de cuvintele evidențiate?
- S-a schimbat forma cuvintelor evidențiate odată cu schimbarea verbului după timp, număr, persoană?
- Acțiunile, ca și obiectele, au însușirile lor. În primele două propoziții se arată cum citesc eu (noi), în următoarele două – când a desenat el (tu), în ultimele două – unde ați lucrat voi (ei).

Adverbul este partea de vorbire ce arată însușirea acțiunii. El răspunde la întrebările *cum?*, *unde?*, *cînd?* ș.a. Adverbul nu se schimbă (nu se declină, nu se conjugă).

2. Citește propozițiile și găsește cuvintele care arată însușirea acțiunii. La ce întrebări răspund?

Elevii scriu îngrijit. Costel a venit ieri. Ionică sare departe. Noi suntem educați. Ei au călătorit pe Marea Neagră.

3. **Copie.** Pune întrebări de la verb la adverb. Subliniați adverbele.

Dimineață a început să plouă. El a povestit foarte clar. Surioara a rezolvat ușor problema. Azi am venit din excursie. Pasărea zboară repede spre cuibul său.

4. Alcătuieste propoziții cu adverbele *bine*, *împrejur*, *aseară*, *acolo*. Subliniați subiectul și predicatul.

5. Citește propozițiile. Observă structura adverbelor evidențiate.

Aici trăia vulpea cea roșcată. Rîul curge în jos spre mare. Niciodată nu voi uita limba mamei. Dincolo de sat se întinde o pădure deasă. Bine e la noi acasă.

După structura lor adverbele se împart în **adverbe simple** și compuse.

Adverbele simple sunt formate dintr-un singur cuvînt.

Exemplu: bine, aici, sus ș.a.

Adverbele compuse sunt alcătuite din două sau mai multe cuvinte.

Exemplu: de acolo, orișicum, cîndva, devreme ș.a.

6. Scrieți adverbele date, după felul în care sunt alcătuite:

alaltăieri, dăunăzi, pe urmă, de cu vreme, jos, pe de roșt, azi, acolo, numaidecît, repede, sus, degeaba.

<i>Adverbe simple</i>	<i>Adverbe compuse</i>

7. Citește poezia. Compune sfârșitul.

Trece iute-un troleibuz,
 Legat cu fire de sus.
 Două autobuze pline aleargă pe lîngă mine!
 Trei motociclete-n drum
 Trec cu zgomot și fac fum.
 Gata! – s-au oprit, loane.

...

8. Completează frazele cu adverbele omise.

Racul ... se da, la eu fac ce fac ...,
 Broasca tot ... sălta. ... viscolul ascult.

LECȚIA 49

ADVERBELE DE MOD, DE TIMP, DE LOC

1. Citește propozițiile. Observă ce indică adverbele evidențiate și la ce întrebări răspund ele.

Afară a început o ploaie ciobănească. Alaltăieri am citit o carte cu conținut istoric. Glasul clopoțelului răsună vesel.

Adverbele pot indica timpul, locul și modul acțiunii. Adverbele care arată locul sau direcția înfăptuirii acțiunii se numesc **adverbe de loc** (afară, jos, înainte, acolo, aici ș.a.). Ele răspund la întrebările *unde?*, *de unde?*, *încotro?*.

Adverbele care arată timpul sau durata când are loc acțiunea se numesc **adverbe de timp** (acum, aici, curînd, atunci, astăzi, cîndva ș.a.). Ele răspund la întrebările *cînd?*, *de cînd?*, *pînă cînd?*, *cît timp?*.

Adverbele care arată modul înfăptuirii acțiunii se numesc **adverbe de mod** (așa, bine, alene, încet, repede ș.a.). Ele răspund la întrebările *cum?*, *în ce mod?*.

2. Grupează adverbele:

atunci, încet, în sus, pe dos, pe apucate, încoace, odată, uneori, împrejur, dinainte, acolo, ieri, afară în tabelul de mai jos.

Adverbe de loc	Adverbe de timp	Adverbe de mod

3. Citește ghicitorile. Copie verbele împreună cu adverbele indicînd întrebările la care răspund adverbele.

- Trece nevăzut,
Repede de necrezut,
Nu fugi nu sare,
Roșt mare în lume are.
- Tu fugi, ea se ține mereu după tine și oricît n-ai încerca,
de dînsa nu poți scăpa.
- Cine umblă dimineața în patru picioare, la prînz în două și seara în trei?

4. Completați propozițiile cu adverbele necesare. Subliniați părțile principale ale propozițiilor.

Lecțiile le-am pregătit (cînd?). Ceața se lasă (unde?). (de unde?) se văd întinsele cîmpii. (cînd?) se trezește lunca. (cînd?) mi-am pregătit rechizitele școlare.

5. Alcătuieste o comunicare orală pe tema „Rechizitele elevului”.

6. **JOC** Descifrează enunțul codificat din chenarul de mai jos, folosind formele și cifrele care înlocuiesc literele. Scrie-l corect pe caiet.

3 4   1 1 2   1

a = 1 o = 2 E = 3 u = 4

7. Extrageți din text trei adjective și trei adverbe.

Pe spinarea unui bivol mare, negru, fioros,
Se plimba o coțofană
Cînd în sus și cînd în jos.
Un cățel trecînd pe-acolo s-a oprit mirat în loc:
– Ah, ce mare dobitoc!
Nu-l credeam așa de prost
Să ia-n spate pe oricine...

la sfai, frate, că e roșt
Să mă plimbe și pe mine!

Cugetînd așa, se trage îndărăt să-și facă vînt,
Se pitește la pămînt
Și deodată – zdup! îi sare
Bivolului în spinare...

8. Scrie în spațiul liber din dreptul fiecărui cifre, litera corespunzătoare felului adverbului din enunț:

- 1 ... De aici se vede marea. A. Adverb de timp
2 ... Andreea dansează cel mai bine. B. Adverb de loc
3 ... Mîine mă întîlnesc cu un coleg. C. Adverb de mod

LECȚIA 50

ORTOGRAFIA ADVERBELOR COMPUSE

1. Trece adverbele date, după felul în care sunt alcătuite, în tabelul de mai jos:

ieri, demult, de acum, atunci, în sus, azi, din nou, atunci, undeva, mîine.

<i>adverbe simple</i>	<i>adverbe compuse</i>

Adverbele se scriu împreună care se formează cu ori, va, și, de, nici, din, alt, tot, în, de (oriunde, cîndva, totuși, deval, niciodată, totuna ș.a.)

Se scriu prin cratimă adverbele care se formează:

- de la adjectivul *astă* + *substantiv* (astă-noapte);
- de la prepoziția *într(u)*, *dintr(u)* + *adverb* (dintr-acolo);
- de la prepoziția *după* + *substantiv* (după-masă);
- de la *adverb* + *substantiv* (azi-dimineață);
- din două cuvinte repetate sau rimate (abea-abea, calea-valea);
- cu ajutorul prepozițiilor *de*, *a* (de-a rostogolul).

2. Copie adverbele de mai jos, completându-le cu literele omise.

Înto.deauna, odin.oară, î.adins, în z.dar, d.s-d.-dimineață, de-. binelea, d.odată, d.grabă, de-. dreptul, num.idecît.

3. Ortografiază corect adverbele.

De (loc), nici (decum), nici (ca cum), tîrîș (pîrîș), treacă (meargă), poi (mîine), alaltă (ieri), de (mult), astă (vară), nică (ieri).

4. Alcătuiți cu ajutorul sufixelor (prin derivare) adverbele de la substantivele:

bărbat –

tînăr –

voinic –

bătrîn –

5. Alcătuiеște propoziții cu adverbele din dreptunghi.

g	r	r	r	p	o	i	m	î	i	n	e	d	d	Z
l	l	d	s	n	c	o	l	o	d	g	i	h	U	u
d	e	g	e	a	b	a	j	l	p	k	n	v	S	v
f	f	f	s	f	a	e	r	u	n	d	e	v	a	D
o	d	a	t	a	a	n	t	t	u	t	a	n	i	i

6. Alcătuiți trei propoziții cu adverbele:

de-a rostogolul, de-a dreptul, de-a dura. La ce întrebări răspund cuvintele date?

7. Subliniază adverbele. Arată verbul la care se referă.

Cucoșul își știe cîntecul pe de roșt. De departe se aude ropotul tractoarelor. Astă-vară am ascultat trilul dulce al ciocîrliei. Omul înțelept face vara sanie și iarna căruță. Astă-noapte am privit cum plutește luna pe cer.

LECȚIA 51

CE CUNOSC?

1. Completează textul cu verbele potrivite.

Guguță ... la poartă să ... ploaia. «Ploaia! ... ploaia!» ... bucuros băiatul. Stropii ... în ograda lui Guguță. Apoi ... spre lanul de grîu să-l După ce ... lucrul, ploaia ... un curcubeu frumos peste sat.

Pentru informație: *a ieșit, întîmpine, vine, a strigat, au intrat, au pornit, ude, a terminat, a întins.*

- Extrage verbele, indică timpul, persoana și numărul lor.

2. Conjugă la timpul trecut, la timpul prezent și la timpul viitor verbele:

a crește, a pleca.

3. Transformă propozițiile în așa fel ca pronumele personale să fie la numărul plural. Marchează subiectul și predicatul.

Eu traversez atent strada. Tu respecti regulile de circulație? El vrea să devină șofer. Ea este o dansatoare pasionată.

4. Scrie cu litere următoarele numere: 5, 17, 20, 25, 100, 271, 1065, 3147.

5. Scrie propozițiile. Selectează adverbul împreună cu verbul. Subliniază adverbul și indică întrebarea la care răspunde.

Liliecii zboară noaptea. Primăvara se întorc păsările călătoare. Cine muncește cinstit are nume bun. Vasilică l-a felicitat prietenește pe Costel cu ocazia zilei de naștere. Pescarii și-au pregătit de cu seară undițile.

6. Alcătuieste o mică compunere pe tema «Meleagul meu natal».

LECȚIA 52

EVALUARE FINALĂ

1. Extrage substantivele din propoziții. Indică numărul, genul și cazul fiecărui cuvânt.

Într-un copac bîzîia o albină. Copacii sunt încărcăți cu mere gustoase.

2. Copie îmbinările de cuvinte ce conțin adjective cu sens figurat.

Cer senin, privire senină, somn adînc, lac adînc, om îngîndurat, lună îngîndurată, inimă rece, apă rece, ochi tulburi, apă turbure.

3. Se dau substantivele:

floare, școală, carte, elev, pădure, apă, cer.

- Găsește adjective potrivite pentru substantivele de mai sus;
- Trece substantivele și adjectivele la numărul plural;

Floare înmiresmată – flori înmiresmate

- Schimbă poziția adjectivelor față de substantive.

Floare înmiresmată – înmiresmata floare

4. Citește. Înlocuiește frazeologismele subliniate cu verbe. Determinați funcția lor în propoziție.

Turcii au dat năvală în Moldova. Când au văzut ursul, cei doi au luat-o la fugă. Când a văzut medicul, Mihai s-a făcut galben ca ceara. Am stat de veghe pînă noaptea tîrziu lîngă cotețul găinilor.

5. Scrie cu litere datele unor sărbători importante din anul curent.

Crăciunul, Anul Nou, Ziua Femeii, Paștele, Ziua Independenței, Duminica Mare, hramul localității tale.

6. Scrie numeralul ordinal corespunzător cifrei din paranteză.

al (13) al (38)

a (13) a (38)

7. Copie textul. Completează propozițiile cu pronumele necesare.

Și păsările se înțeleg între, de pildă, auzi ciripind o rîndunică și crezi că ... are gust să facă gălăgie, în vreme ce dă povețe puișorilor ... : «Nu sîrîgați cînd ... nu sunt cu ...!»

Pentru informație: *ele, tu, ea, ei, eu, voi.*

8. Completează propozițiile. Subliniază adverbele.

Eu trăiesc (unde?) de școală. (cînd?) am fost la concert.
Ana învață (cum?). (cînd?) vor avea competiții sportive. Iată
(unde?) se arată și pădurea.

9. Pune întrebări fiecărui cuvînt din propoziție. Ca parte de vorbire, ce este fiecare cuvînt?

Teii și arțarii își legănavu alene crengile uscate.

DEZVOLTAREA VORBIRII

LECȚIA 7

COMPUNERE CU ÎNCEPUT ȘI SFÎRȘIT DAT

Jocurile de iarnă ale copiilor

1. Descrie fiecare imagine în două sau trei enunțuri.

Model: Pe gheața ca oglinda, fete și băieți se întrec în dansul cu patinele.

2. Continuă șirul personificărilor:

- săniuțele aleargă, rîd ...;
- derdelușul așteaptă, întîmpină ...;

- gerul pișcă, alungă ...;
- omul de zăpadă se bucură, ascultă

3. Construiește enunțuri cu ajutorul îmbinărilor de cuvinte:

omăt sclipitor, plini de voieșie, zboară ca vîntul, în toiul jocului, zîmbete fericite, veselie mare, cărări șerpuitoare.

4. Alcătuiеște cuprinsul compunerii «Jocurile de iarnă ale copiilor», folosind începutul și sfîrșitul dat.

Ninge ca-n povește! Cîtă bucurie aduce iarna copiilor: zăpadă pentru schi, gheață pentru patinaj, pîrtie pentru săniuș.

Odată cu lăsarea serii, valurile de copii pornesc spre case. Ei sunt oboșiți, înghețați, dar cu multă căldură și bucurie în priviri.

LECȚIA 8

COMPUNERE DUPĂ UN ȘIR DE IMAGINI

1. Urmărește cu atenție imaginile date!

2. Obsearvă care e ordinea desfășurării evenimentelor și numerotează imaginile!
3. Dă nume personajelor!
4. Alege un titlu potrivit!
5. Alcătuieste planul de idei!
6. Găsește cuvintele potrivite pentru replicile fiecărui personaj și încearcă un joc de rol!
7. Scrie o compunere, ținând cont de structura ei!

LECȚIA 9

SCRIEREA DIN MEMORIE

1. Citește poezia.

Omul de omăt

Eu sunt omul de omăt,
Singur nu mai vreau să fiu.
N-am cu cine să mă joc
Și pe alți copii nu-i știu.

Mă bucur că v-am aflat
Poate că-mi veți da și mie
Un fular și-o pălărie;
Fiindcă, astea sunt cam vechi,
Suflă vîntul prin urechi...
Și, de-aceea am răcit.
Vorbesc gros și răgușit.

2. Analizează poezia:

- De ce nu vrea omul de zăpadă să fie singur?
- De ce are nevoie omul de zăpadă?
- Descrie-l, cum îl vezi tu pe omuleț?
- Ce sfat i-ai putea propune omulețului?

3. Memorizează și scrie poezia prin autodictare.

4. Încearcă să compui o poezie despre omul de zăpadă.

LECȚIA 10

EXPUNERE SELECTIVĂ

Poveștea cu privighetoarea

După Mihail Sadoveanu

1. Citiți textul.

A fost odată o fetiță care a rămas orfană de mamă.

Într-o zi, un soare ca niciodată a umplut de lumină văzduhul. S-au topit zăpezile. În scurt timp, veni primăvara. Anișoara ieși în livadă. Pământul era zvîntat, iarba înverzise. Prin aer treceau păsări în zbor grăbit. Un corn se acoperi cu flori de aur. Nenumărate albine îl cercetau cu zumzetul lor dulce.

Apoi au venit sărbătorile Paștelui: cu petreceri, cu verdeață, cu scrînciob, cu pască, ouă roșii și cozonac. S-au umplut de floare albă toți pomii. Parcă erau într-un strai de

spună. O lume nouă o împrejura pe Anișoara și-i mai alunga tristețea.

Din camera ei, fetița vedea în vârful șurii o pereche de berze bătrâne, venite din țările calde. Ele se uitau cu luare-aminte spre fereastra copilei. Când plecaseră, în toamnă, o lăsaseră mai mică, dar mai veselă. Acum o vedeau tristă și gânditoare.

– Oare ce are? Întrebă una dintre ele în limba lor.

– Nu știu, răspunse cealaltă. Au probabil și oamenii cei mici supărări.

– Vrei să mergi în livadă și să rogi privighetoarea să-ți cânte puțin fetiței? Cîntecul e mare mîngîiere pentru oameni.

Spre seară, luna urcă încet pe cer. Nu se simțea nici o adiere. Domnea liniștea adîncă în toată grădina. Deodată, un freamăt melodios porni, crescă și se înălță deasupra livezii. Anișoara asculta vrăjită cîntecul privighetorii. Îl auzea întîia oară și-i umplea sufletul de ceva sfînt. Multă vreme răsună livada de cîntarea cea dulce a privighetorii! Berzele erau mulțumite că au adus un strop de mîngîiere în inima fetiței.

2. Răspunde la întrebări.

- Despre cine se vorbește în acest text?
- Cînd are loc întîmplarea?
- Ce schimbări observă fetița în natură în acest anotimp?
- Ce sărbători aduce primăvara?
- Cum se resimte atmosfera sărbătorilor în natură și în viața oamenilor? Dar în viața Anișoarei?
- Cum au regăsit-o berzele pe fetiță după o iarnă lungă?
- Ce au hotărît păsările să facă pentru a-i alunga tristețea?
- Cum a primit fetița cîntecul privighetorii?
- De ce erau mulțumite berzele?
- Redați conținutul unei părți al textului.

LECȚIA 11

TEXT- DESCRIERE. DESCRIEREA UNUI ANOTIMP

Primăvara

1. Răspunde la întrebări:

- Ce anotimp a sosit?
- Ce semne ale naturii anunță sosirea primăverii?
- Ce fac păsările călătoare?
- Ce fac oamenii odată cu venirea anotimpului reînvierii?
- Ce sentimente trăiesc oamenii când văd primii ghiocei, întâii pomi înfloriți, primele păsări revenind acasă?

2. Scrie cuvinte-însușiri deosebite pentru obiectele denumite de substantivele de mai jos:

- **primăvară** biruitoare, ... ;
- **iarbă** fragedă, ... ;
- **ghiocei** curajos, ... ;
- **mușuri** timizi,

3. Crează comparații:

- haină albă ca ... ;

- raze aurii ai domă ... ;
- cer curat precum ... ;
- soare mîngîietor asemenea

4. Alcătuieste enunțuri cu expresiile de mai jos:

- anotimpul renașterii;
- belșug de verdeață;
- suave flori;
- haina albă de sărbătoare a pomilor;
- gîze somnoroase;
- triluri neobosite;
- ploaia razelor de soare;
- fîlfîiri de aripi.

5. Redactează o compunere cu titlul «Primăvara». Folosește unele expresii, comparații de la exercițiile anterioare.

LECȚIA 12

TRANSFORMAREA ORALĂ A TEXTULUI DIALOGAT ÎN TEXT NARATIV

1. Citește cu atenție textul.

Cartea cu ochii albaștri

Într-o seară, Ana a auzit glasul cărții de pe noptieră:

– Ce faci, Ana?

Ana privi cartea și... ce credeți? Cartea îi zîmbea cu prietenie. Avea niște ochi albaștri ca cerul de vară.

– Dacă vrei să afli povestea mea, ține-mă aproape de ureche.

- Nu-i așa că auzi foșnetul pădurii?
- Așa-i! Aud glasul frunzelor.

– De acolo vin eu, din pădurea poveștilor. În timp ce copacii luau drumul schimbării lor în hîrtie, scriitorul dădea viață cărții.

– Și pe unde ai mai călătorit?

– Am ajuns într-o editură, unde m-am împrietenit cu computerul și cu ilustratorul, iar de acolo, în tipografie.

Într-o dimineață m-am trezit așa cum mă vezi: carte cu copertă, cu file scrise și cu ilustrații colorate.

Am fost dusă la librărie, de unde m-ai ales tu. M-ai așezat cu drag în biblioteca ta. Astăzi ai citit primele pagini din povestea mea și ne-am împrietenit. Am auzit de la bunica mea, Cartea de povești, că un copil i-a îndoit paginile, a măzgălit-o și a citit-o doar pe jumătate. Ce tristă era...

Ana deschide ochii. Nu știe dacă a fost vis sau realitate, dar știe că a aflat povestea cărții cu ochi albaștri ca cerul de vară.

- Explică de ce trebuie respectată cartea?
- Ce fel de text ai citit? (dialogat sau narativ)? Motivează.

Pentru a transforma un text dialogat într-un text narativ, este necesară parcurgerea următoarelor etape:

- Numește verbe din text. Transformă verbele, astfel încît ele să fie la persoana a III-a (singular sau plural), timpul trecut;
- Evită formulările din text, cu excepția cuvintelor și a expresiilor care au rol expresiv.
- Redă în întregime conținutul textului.

LECȚIA 13

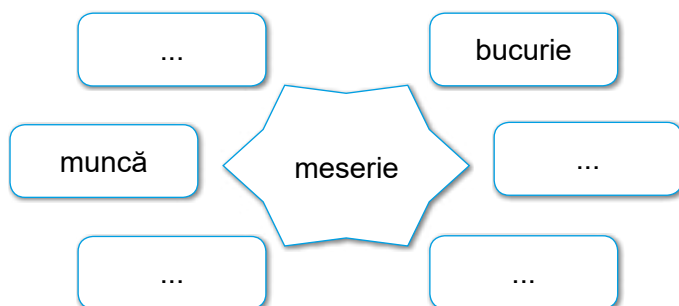
COMPUNERE DUPĂ UN PLAN DE IDEI

Visez să devin...

1. Denumește profesiile persoanelor din imagini și alcătuiește oral propoziții despre activitatea fiecăruia.

2. Spune tot ce îți trece prin minte, atunci când roștești cuvântul «meserie».

3. Redactează o compunere cu titlul «Visez să devin...», încercînd să răspunzi la întrebările planului propus.

Introducere

- Ce ai vrea să devii cînd vei fi mare? De ce?

Cuprins

- Ce calități trebuie să ai ca să-ți realizezi visul (talent, dragoste de oameni, de muncă, de natură, de patrie, dorință de succes etc.)?

- Cum trebuie să te pregătești, în timp, pentru această meserie sau profesie (să înveți bine, să afli cât mai multe lucruri esențiale despre această activitate etc.)?
- Ce crezi că-ți poate aduce meseria sau profesia aleasă (renume, mulți bani, bucuria de a spori frumusețea lumii, plăcerea de a dăruia lucruri frumoase oamenilor, mulțumire sufletească etc.)?

Încheiere

- Cine este modelul pe care vrei să-l urmezi în acest domeniu (învățătorul, bunicii, părinții, o personalitate renumită din domeniul respectiv etc.)?

LECȚIA 14

COMPUNERE CU TITLUL DAT DUPĂ IMAGINI

Mamă, ești pe lume
Tot ce-i mai frumos!

1. Privește imaginile.

- Ce sentimente îți trezesc personajele din imagini?
- Amintește-ți poezii despre mamă.
- Alcătuieste o propoziție despre mamă.
- Cum o poți caracteriza pe mama ta?

2. Amintește-ți părțile componente ale compunerii.
3. Folosește imaginile ca plan de idei.
4. Creează o introducere neobișnuită.
5. Fixează câteva idei pentru cuprins, pe care le vei dezvolta.
6. Propune o încheiere pe care o vei respecta.

Навчальне видання

**ФЕТЕСКУ Лариса Іванівна,
МАРТИНЧУК Сніжана Петрівна,
МОСКУ Тетяна Дмитрівна**

МОЛДОВСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

**Підручник для 4 класу з навчанням молдовською мовою
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)**

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів.

Продаж заборонено

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Молдовською мовою

Редактор *С. М. Капталан*
Худ. редактор *В. П. Коваль*
Коректор *О. О. Пасат*

Формат 70x100/16. Ум. друк. арк. 11,016. Обл.-вид. арк. 9,95.
Тираж 633 пр. Зам. № 21-196

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціальне видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua, svit_vydav@ukr.net

Друк ПрАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»
09100, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, буд. 4
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 5454 від 14.08.2017

